

महाराष्ट्र विधानसभा

दिवसाच्या कामकाजाचा क्रम

शुक्रवार, दिनांक १२ डिसेंबर, २०२५

(सकाळी ०९.३० ते १०.४५ वाजेपर्यंत)

लक्षवेधी सूचना (म.वि.स. नियम १०५ अन्वये) :-

- (१) सर्वश्री. कृष्णा खोपडे, प्रविण दटके, मोहन मते, प्रताप अडसड, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे लक्ष वेधतील :-

"नागपूर महानगरपालिकेचे माजी आयुक्त यांनी अधिकार नसताना स्मार्ट सिटी प्रोजेक्ट अंतर्गत अंदाजे २० कोटींच्या वर गैरव्यवहार केला असणे, त्यावेळेसचे महापौर/सत्तापक्षाचे नेते यांनी सर्व कागदपत्रांसहीत सदर पो.स्टे.नागपूर येथे तक्रार दाखल करून FIR दाखल करणे, पोलिस विभागातर्फे या प्रकरणी कार्यवाही न होणे, या अधिकाऱ्याने स्मार्ट सिटी प्रकल्पामधील दोन महिला अधिकाऱ्यांसोबत अभद्र व्यवहार स्वतःच्या कार्यालयात बोलावून करणे, या महिला अधिकाऱ्यांनी हिंमत दाखवून सदर पो.स्टे.नागपूर येथे तक्रार केल्याने याबाबतचा गुन्हा दाखल झालेला असणे, महाराष्ट्र राज्य माहिती आयोग खंडपीठ नागपूर यांनी दिनांक २० फेब्रुवारी, २०२३ रोजी या प्रकरणावर सुनावणी घेऊन मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य यांना कारवाईचे दिलेले निर्देश, शासनस्तरावर प्रकरण दोन वर्षांपासून प्रलंबित असणे, डॉ.के.एच.गोविंदराज यांचे पत्र क्र.D/८२३प्रक्र१६३ नवि-३२, दि.०८/०१/२०२४ यांनी प्रधान सचिव, अपिल व सुरक्षा, गृह विभाग यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती निर्माण करणे, समितीने प्रकरण IAS अधिकाऱ्यांचे असल्यामुळे प्रलंबित ठेवणे, यासंदर्भात नागपूर (पूर्व) मतदारसंघाचे विधानसभा सदस्य यांनी दिनांक २४ ऑगस्ट, २०२३ रोजी मुख्य सचिव, अप्पर मुख्य सचिव (गृह), पोलिस आयुक्त नागपूर यांना व दिनांक २९ एप्रिल, २०२५ रोजी मुख्य सचिव, अप्पर मुख्य सचिव, गृह विभाग, प्रधान सचिव नवि-२, पोलिस आयुक्त, नागपूर यांना पुराव्यांसहीत कारवाई संदर्भात पत्र दिलेले असतानाही शासनस्तरावर कारवाई प्रलंबित असणे, हे प्रकरण गंभीर स्वरूपाचे असल्यामुळे उच्चस्तरीय चौकशी करण्याची आवश्यकता, तोपर्यंत संबंधित नागपूर महानगरपालिकेचे माजी आयुक्त यांना तात्काळ प्रभावाने निलंबित करण्याची आवश्यकता, यावर शासनाने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

- (२) श्री. बापूसाहेब पठारे, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे लक्ष वेधतील :-

"पुणे महानगरपालिकेत लोहगावसह इतर गावांचा सन २०१७ मध्ये समावेश होणे, सदर गावांच्या विकास आराखड्यास विलंबामुळे महापालिकेला विकासकामे

करण्यास येत असलेल्या अडचणी येणे, दिनांक १६ ऑक्टोबर, २०२५ रोजी प्रसिद्ध झालेल्या प्रारूप विकास आराखड्यात गंभीर त्रुटी असणे, लोहगावातील अनेक प्रस्तावित रस्ते नागरिकांच्या घरांवरून दर्शविणे, स.न.९५ व इतर सर्व्हेनंबरमधून ३६ मी. रस्त्यालगत ३०० मी.वर मोकळी जागा असतानाही नागरीवस्तीतून, पुणे—अहिल्यानगर महामार्गावर खराडी जकात—नाक्यापासून केवळ २०० मी. अंतरावर ३६ मी. रुंदीचा रस्ता प्रस्तावित करून कृत्रिमपणे ०२ चौकांमुळे वाहतूक कोंडीची संभावना, अनेक आरक्षणे नागरिकांच्या भूखंडांवर प्रस्तावित करणे, मोठ्या बांधकाम व्यावसायिकांच्या जमिनीवर आरक्षण नसल्याने हस्तक्षेप झाल्याची दाट शंका, आरक्षणांमुळे अल्पभूधारक शेतकरी भूमिहीन होणे, एकाच जमीनमालकाच्या भूखंडावर ३६, २४, १८ मी.रस्ते, उद्यान, डिस्पेन्सरी, सार्वजनिक सुविधा अशी आरक्षणे, स.न.१३४ मध्ये ग्रामपंचायत काळापासून नागरिक वास्तव्यास असणे, सदर सर्व्हे नंबरमध्ये मोकळ्या जागा नसतानाही कर्मशियल झोन, पोरवाल रोड स.न.२९६ येथील घरांवर ग्रीन झोन करणे, सदर आराखडा करताना अधिकाऱ्यांनी क्षेत्रीय पाहणी न करता कार्यालयीन नकाशांवर करणे, भूभागाची सद्यस्थिती, घरबांधणी, वाहतूक, लोकवस्तीचा विचार न करणे, सदर आराखड्याबाबत सखोल चौकशी करून आढळलेल्या त्रुटी, अनियमितता आणि व्यक्तीच्या संभाव्य हस्तक्षेपाची तपासणी आवश्यक असणे, नागरिकांच्या घरांवरून प्रस्तावित सर्व रस्ते रद्द करून मोकळ्या जागेतून पुनः प्रस्तावित करणे आवश्यक असणे, अल्पभूधारक शेतकऱ्यांच्या भूखंडांवरील आरक्षणांचा पुनर्विचार करून जमीन व उपजीविका संरक्षित करणे आवश्यक असणे, प्रारूप आराखडा प्रत्यक्ष पाहणी करून सुधारित करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(३) श्री.रईस शेख, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे लक्ष वेधतील :-

"भिवंडी शहराच्या मंजूर विकास योजनेतील आरक्षण क्रमांक ११५ मौजे चाविंद्रा सर्वे नं ७ पै.१०६ पै हा सिटी पार्ककरिता आरक्षित असलेल्या जागेवर कचरा डंपिंग ग्राऊंड करण्यात आल्याचे नुकतेच माहे नोव्हेंबर, २०२५ मध्ये निदर्शनास येणे, मनपा क्षेत्रातील दैनंदिन जमा होणारा कचरा अनधिकृतपणे या ठिकाणी जमा केला जात असणे, सदर जागा ही सिटी पार्ककरिता आरक्षित असतांना गेल्या २० वर्षांपासून यासंदर्भात कोणतीच कार्यवाही करण्यात आलेली नसणे, सदर जागेवर कचरा जमा होत असल्याने चाविंद्रा, पोगाव, रामनगर, गायत्रीनगर, नागांव येथील नागरिकांनी त्याला तीव्र विरोध करणे, सदरहू डंपिंग ग्राऊंडमुळे आजुबाजुच्या गावातील नागरिकांचे, विद्यार्थ्यांचे आरोग्य धोक्यात येणे, नागरिकांनी संबंधित विभागाशी पत्रव्यवहार केला असता यासंदर्भात तत्कालीन प्रशासक तथा आयुक्त यांनी नागरिकांसमवेत डंपिंग ग्राऊंड बंद करण्याबाबत महानगरपालिकेमध्ये बैठक घेऊन दिनांक २/११/२०२२ रोजी झालेल्या बैठकीत पर्यायी व्यवस्था होईपर्यंत करण्यात येईल असे दिलेले आश्वासन, परंतु आज २०२५ सुरु झाले तरीही डंपिंग ग्राऊंड अद्यापी बंद करण्यात आलेले नसणे, त्यामुळे नागरिक संतप्त होणे, डंपिंग ग्राऊंड बंद न झाल्यास नागरिकांनी तीव्र आंदोलन करण्याचा दिलेला इशारा, याबाबत

शासनाने गांभीर्याने लक्ष घालुन सदरहू डंपिंग ग्राऊंड तात्काळ बंद करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(४) श्री. मिहीर कोटेचा, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे लक्ष वेधतील :-

"मुंबई शहर व उपनगर मधील प्रमुख शहरे जसे कि मानखुर्द गोवंडी येथील कांदळवन, नाले आणि जलवाहिन्यांवर मोठ्या प्रमाणात भर टाकून हजारो झोपड्या उभारण्याचे गंभीर प्रकार गेल्या काही वर्षांत वाढत असणे, तसेच विविध विभागांच्या मालकीच्या शासकीय खुल्या जागांवर भूमाफियांनी अतिक्रमण केलेले असणे, त्यात संबंधित विभागांकडून निष्क्रियता आणि काही ठिकाणी मिलीभगत असल्याची गंभीर माहिती समोर येत असणे, या अतिक्रमणांमुळे शहरातील नाले आणि जलवाहिन्या अडवल्या जात असून पावसाळ्यात पूरस्थिती वाढून नागरिकांचे जीवन व मालमत्तेचे मोठे नुकसान होण्याची शक्यता असणे, कांदळवनाचा न्हास होऊन पर्यावरणाला मोठा धोका निर्माण होत असणे, शहर नियोजन पूर्णपणे विस्कळीत होत असणे, मोठ्या प्रमाणात रोगराई पसरून मनुष्यहानी होण्याची दाट शक्यता असणे, शासकीय मालमत्ता गिळंकृत करून जमीन माफियांचे जाळे अधिक बळकट होत असणे, गुन्हेगारी व अनैतिक व्यवहारांना चालना मिळत असणे, झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरणा मार्फत 'नेत्रम' हे वेब बेस ॲप पी.एम. गती शक्ती (PM GATI SHAKTI) बरोबर संयुक्तरित्या बनविलेले असणे, त्यामध्ये LAND JIHAD चे सर्व पुरावे असणे, सदर स्थिती बदलण्यासाठी शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(५) कॅप्टन आर. सेल्वन, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे लक्ष वेधतील :-

"सायन रेल्वे स्थानक येथे सायन (मुंबई शहर) आणि मुंबई पश्चिम उपनगर यांना जोडणाऱ्या मध्य रेल्वे मार्गावर ROB पूल असणे, सदर पूल हा धोकादायक असल्याचे निदर्शनास आल्यामुळे जुना पूल जमीनदोस्त करून नवीन पूल बांधण्याचे काम शासनातर्फे हाती घेण्यात येणे, मागील दीड वर्षांपूर्वी पुलाचे काम सुरू झाले असून येथील वाहतूक पूर्णपणे बंद करण्यात आली असणे, सदर बांधकाम धीम्या गतीने सुरू असल्याचे निदर्शनास येणे, बांधकाम सुरू झाल्या पासून सभोवतालच्या परिसरात मोठ्या प्रमाणात प्रदूषणात वाढ होणे, सायन येथून धारावी आणि पश्चिम उपनगर यांना जोडणारा एकमेव मार्ग बंद झाल्यामुळे पायी चालत जाणारे प्रवासी, दुचाकी आणि हलकी वाहने यांना पर्यायी मार्ग उपलब्ध नसल्याने वाहतूक कोंडी होत असणे, परिणामी स्थानिक नागरिकांमध्ये शासनाप्रती पसरलेला असंतोष, रखडलेले पुलाचे बांधकाम तातडीने पूर्ण करून प्रवाशांना दिलासा देण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही आणि शासनाची प्रतिक्रिया."

- (६) सर्वश्री. मुरजी पटेल, अतुल भातखळकर, मंगेश कुडाळकर, वि. स. स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे लक्ष वेधतील :-

"मुंबईमधील व मुंबई उपनगर मधील अनेक इमारतींचे भोगवटा प्रमाणपत्र रखडलेले असून काही विकासकांनी इमारती बांधणे परंतु इमारतीस भोगवटा प्रमाणपत्र प्राप्त करून घेतलेले नसणे, भोगवटा प्रमाणपत्र प्राप्त नसल्यामुळे किंबहुना भोगवटा प्रमाणपत्र रखडलेले असल्यामुळे भोगवटा प्रमाणपत्र नसलेल्या इमारतीमधील रहिवाशांना शास्ती कराच्या रूपाने तिप्पट चौपट कराची रक्कम भरावी लागत असल्यामुळे रहिवाशांना मोठ्या प्रमाणात आर्थिक भुर्दंड सोसावा लागत असणे, भोगवटा प्रमाणपत्र घेण्यासाठी इमारतीमधील रहिवासी महापालिकेकडे गेल्यास विकासक निघून गेल्याने भोगवटा प्रमाणपत्र प्राप्त करण्यासाठी लागणारे कागदपत्रे उपलब्ध होत नसणे, शास्ती रूपाने तिप्पट, चौपाटीचा आर्थिक भूदंड सोसावा लागत असल्याने व भोगवटा प्रमाणपत्र अभावी इतर महत्त्वाची कामे होत नसल्याने जनमानसात तीव्र संतापाची भावना पसरलेली असणे, त्यामुळे मुंबई व उपनगरातील भोगवटा प्रमाणपत्र नसलेल्या इमारतींना तातडीने भोगवटा प्रमाणपत्र प्रदान करण्याची नितांत आवश्यकता, यावर शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

- (७) श्री. नानाभाऊ पटोले, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्री (गृहनिर्माण) यांचे लक्ष वेधतील :-

"मुंबईतील गोरेगांव येथील लिंक रोडवरील देवी कन्याकुमारी एस.आर.ए योजनेमध्ये मोठ्या प्रमाणात गैरव्यवहार झाल्याप्रकरणी स्थानिक झोपडपट्टीवासियांनी संबंधित प्रशासनाकडे अनेकदा तक्रारी केल्या असल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०२५ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले असणे, या एस.आर.ए. योजनेत पात्र झोपडपट्टीवासियांवर अन्याय होत असतानाही याकडे संबंधित प्रशासन दुर्लक्ष करीत असणे, याप्रकरणी सखोल चौकशी करण्याची आवश्यकता असणे, यासंदर्भात चौकशी करण्याबाबत शासन दिरंगाई करीत असल्याने नागरिकांमध्ये निर्माण झालेली असंतोषाची भावना लक्षात घेता शासनाने त्वरीत याबाबत करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

- (८) श्रीमती सरोज अहिरे, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उद्योग मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"अजंग ता.मालेगाव जि.नाशिक येथील महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या गट क्रमांक ४०७/१ पैकी क्षेत्र १५.०० तसेच मौजे सातमाने शिवारातील ब्लॉक क्र.१४ या शासनाच्या मालकीच्या जागेवर कोणतीही कायदेशीर परवानगी न घेता स्टोन क्रशर व गौणखनिज उत्खनन, खोदकाम व वाहतूक मोठ्या प्रमाणावर सुरू असणे, सदर ठिकाणी पर्यावरण, महसूल, उद्योग, वन विभाग, प्रदूषण मंडळ, प्राधिकरण यांची एकही वैध परवानगी नसताना संबंधित खाण माफियांनी संगनमताने शासनाची फसवणूक करून महसूली नुकसान करणे, MIDC क्षेत्रातील

गटक्र. ४०७/१ पैकी क्षेत्र १५.०० मध्ये कोणत्याही स्टोन क्रशरला परवानगी नसणे, सदर ठिकाणी अवैध क्रशर व खनिज उत्खनन संबंधित विभागाचे अधिकारी यांच्या संगनमताने सुरू असणे, यामुळेच महसूल, पर्यावरण, वन, प्रदूषण मंडळ यांच्या मंजूरीशिवाय शासनाच्या जमिनीचा अनधिकृत वापर केला जात असणे, औद्योगिक क्षेत्रातील खनिज संपत्तीचे मोठ्या प्रमाणावर नुकसान होत असणे, सदर शासन नियमांविरोधात खाण माफिया यांचेकडून गौणखनिज उत्खनन, ब्लास्टिंग, ट्रक वाहतूक सुरू असून सार्वजनिक आरोग्य व पर्यावरणाला गंभीर हानी पोहचत असणे, दिनांक ०८ एप्रिल, २०२५ रोजी उपरचनाकार तथा विशेष नियोजन प्राधिकरण मऔविम, नाशिक यांनी तहसीलदार, मालेगाव यांना पाठविलेल्या पत्रामध्ये अजंग—रावळगाव औद्योगिक क्षेत्रामध्ये कोणत्याही प्रकारच्या क्रशरला परवानगी देण्यात आलेली नाही असे स्पष्ट नमूद असणे, पर्यावरणीय परवानगी न घेता उत्पादन सुरू करणे, MPCB कडून हवा/पाणी प्रदूषण परवाना नसणे, महसूल व खनिकर्म परवाना नसताना उत्खनन व नियमबाह्य वाहतूक सुरू ठेवणे, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(९) श्री. गोपिचंद पडळकर, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे पर्यटन मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"जत तालुक्याची भूमी ही रामायण-महाभारत काळापासून "मंगल परिसर" आणि "शक्ती पीठांची भूमी म्हणून प्रख्यात असणे, राजकीय कारणामुळे तसेच शासनाच्या दुर्लक्षामुळे आणि प्रस्थापित नेतृत्वाच्या उदासिनतेमुळे या भूभागाचा धार्मिक व सांस्कृति वारसा व विकास अद्यापपर्यंत झालेला नसणे, जतच्या भूमीचे महत्व सिध्द करणारे प्रमुख शक्ती पीठे जत तालुक्यात असणे, महाभारतातील बकासूर ज्या शक्ती देवतेची उपासना करित होता त्या एकविरा देवीचे मंदिर डफळापूर येथे असणे, कुंती मातेचे एकमेव स्थान जतपासून जवळच कोत्यनबबलाद येथे असून कुंती मातेचे हे भारतातील एकमेव मंदिर स्थान असणे, महाराष्ट्र-कर्नाटकाचे श्रद्धास्थान श्री धात्रमा देवी, गुड्डापूर आणि बनशंकरी, बनाळी ही मोठी शक्तीपीठे असणे, स्थानिक कुलदेवता श्री यल्लमा देवी, यब्बावा, उटगी, कालीमाता, जत, महालक्ष्मी, खलाटी, आदिशक्ती मुरुगुबाई, मेंढीगिरी आणि श्री माय्यक्का मंदिर, जत यांसारखी अनेक जागृत देवस्थाने जत तालुक्यात असणे, त्यामुळे राज्य आणि केंद्र शासनाकडून धार्मिक पर्यटन विकास अंतर्गत जत तालुक्याला विशेष निधी उपलब्ध करून देण्याची मागणी स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी शासनाकडे केली असणे, जत तालुक्याचा धार्मिक विकास झाल्यास पर्यटन वाढून जत तालुक्यात रोजगार निर्मिती होणार असणे, त्यामुळे जत तालुक्याला देवभूमी म्हणून घोषित करून धार्मिक स्थळांचा विकास करण्याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

(१०) सर्वश्री. संतोष बांगर, देवराव भोंगळे, सुधीर मुनगंटीवार, प्रकाश सोळंके, राजेश वानखेडे, राघवेंद्र पाटील, रोहित पाटील, संजय मेश्राम, सत्यजित देशमुख, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे ग्रामविकास व पंचायत राज मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"महाराष्ट्रातील सर्व जिल्ह्यांत उमेद-महाराष्ट्र राज्य ग्रामीण जीवनोन्नती अभियान अंतर्गत कार्यरत कंत्राटी अधिकारी-कर्मचारी, सी.आर.पी. व गावस्तरीय केडर यांच्या प्रलंबित शासन निर्णयाबाबत गंभीर गैरसमज निर्माण झाल्याचे वास्तव उघड होणे, गेल्या तीन वर्षांपासून ग्रामविकास विभाग व महाराष्ट्र राज्य ग्रामीण उपजीविका अभियान (MSRLM) यांच्या बैठकीत मंजूर केलेले निर्णय, स्वतंत्र उमेद विभाग स्थापन करणे, ६२ वर्षांपर्यंत सेवा कार्यक्षमता ठेवणे, ग्रामसखी दर्जा, नवीन HR Manual (मानव संसाधन पुस्तिका) लागू करणे, CIF अनुदान, विमा-सुविधा, वेतनवाढ, व बाह्य संस्था कमी करण्याचे निर्णय अद्याप अंमलात न येणे, तर माहे मार्च, २०२६ नंतर समुदाय केडरचे मानधन बंद होण्याची भीती निर्माण होणे, यामुळे हिंगोली, नांदेड, जळगाव, सातारा, नागपूरसह राज्यभरातील ८४ लाख ग्रामीण कुटुंबांचे भविष्य अनिश्चित होत असल्याने असंतोष वाढणे, त्यामुळे शासनाने तातडीने सकारात्मक हस्तक्षेप करून उमेदीतील सर्व प्रलंबित निर्णय कायमस्वरूपी निकाली काढण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(सकाळी ११.०० वाजता)

एक : प्रश्नोत्तरे

(अ) तारांकित प्रश्न

(ब) अतारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी क्रमांक ९ ते २२ सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे

दोन : कागदपत्रे सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे —

- (१) मुख्यमंत्री : (क) महाराष्ट्र राज्य सेवा हक्क आयोग यांचा सन २०२३-२०२४ चा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (ख) महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण, मुंबई यांचा सन २०२२-२०२३ चा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (२) उप मुख्यमंत्री तथा नगरविकास मंत्री : (क) मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण यांचा सन २०२३-२०२४ चा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (ख) मुंबई महानगर प्रदेश लोखंड व पोलाद बाजार समिती, कळंबोली, ता. पनवेल यांचा सन २०१९-२०२०, सन २०२०-२०२१ व सन २०२१-२०२२ या वर्षांचा अनुक्रमे तेहतीसावा, चौतीसावा व पस्तीसावा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.

- (ग) शहर व औद्योगिक विकास महामंडळ महाराष्ट्र मर्यादित (सिडको) यांचा सन २०२२-२०२३ या वर्षाचा त्रैमासिक वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (घ) मुंबई रेलवे विकास महामंडळ मर्यादित यांचा सन २०२४-२०२५ चा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (ङ) महाराष्ट्र मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड यांचा सन २०२४-२०२५ चा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (च) मुंबई मेट्रो रेल्वे महामंडळ मर्यादित यांचा सन २०२२-२०२३ व सन २०२४-२०२५ चा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (३) पशुसंवर्धन मंत्री : पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी महाराष्ट्र मेंढी व शेळी विकास महामंडळ, पुणे यांचा सन २०२३-२०२४ या वर्षाचा पंचेचाळीसावा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (४) आदिवासी विकास मंत्री : शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित, नाशिक यांचा सन २०२३-२०२४ या वर्षाचा पंचविसावा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (५) कृषी मंत्री : (क) डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली यांचा सन २०२४-२०२५ या वर्षाचा त्रैमासिक वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (ख) महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा छप्पन्नावा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (६) परिवहन मंत्री : महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ यांचा सन २०२२-२०२३ व सन २०२३-२०२४ चा वार्षिक प्रशासन अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.

तीन : विधानसभा विशेषाधिकार समितीचा खालील प्रकरणासंदर्भातील अहवाल सादर करणे :-

दिनांक १७ जुलै, २०२५ रोजी विधानसभा सभागृहामध्ये अंतिम आठवडा प्रस्तावावर चर्चा सुरु असताना सन्माननीय विधानसभा सदस्य श्री.जितेंद्र आव्हाड यांचे अभ्यागत श्री.नितीन हिंदुराव देशमुख व सन्माननीय विधानसभा सदस्य श्री.गोपीचंद पडळकर यांचे अभ्यागत श्री.सर्जेराव बबन टकले यांनी विधान भवन, मुंबई येथील मुख्य पोर्च येथे आपापसात धक्काबुक्की करीत अत्यंत आक्षेपार्ह कृत्य करुन महाराष्ट्र विधानसभेची प्रतिष्ठा व प्रतिमा मलीन केल्याने उद्भवलेले महाराष्ट्र विधानसभेचे विशेषाधिकार भंग व अवमानाचे प्रकरण.

चार : स्थगन प्रस्तावाच्या सूचना - (असल्यास) (म.वि.स. नियम ९७ अन्वये)

पाच : अर्धा-तास चर्चा (म.वि.स. नियम ९४ अन्वये) :-

(गुरुवार दिनांक ११ डिसेंबर, २०२५ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या परंतु पुढे ढकलण्यात आलेल्या अर्धा तास चर्चेच्या सूचना (क्रमांक १ ते १३)

(१) श्री. सुनिल प्रभू, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीवर चर्चा उपस्थित करतील.

"मुंबईतील बोरिवली (पूर्व), संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यानातील वन विभागाच्या जागेतील २५,१४४ आदिवासी व अतिक्रमित झोपडीधारकांचे पुनर्वसन करुन अतिक्रमणे निष्कासित करण्याचे दि. ७-५-१९९७ रोजी मा.उच्च न्यायालयाने आदेश दिले असतानाही अद्याप याबाबत २८ वर्षे इतका कालावधी होऊनही २५,१४४ पैकी १३७८६ झोपडीधारकांचे पुनर्वसन करणेबाबत शासनाकडून कोणतीही ठोस कार्यवाही न झाल्याने सदरहू झोपडीधारकांचा प्रश्न अद्यापही प्रलंबीत अवस्थेत असणे, एकूण पात्र झोपडीधारकांपैकी दिंडोशी विधानसभा क्षेत्रातील सीएस क्र. २३९/१ मधील वन विभागाच्या जागेतील रु. ७०००/- शुल्क भरलेल्या पात्र झोपडीधारकांचे अद्यापही पुनर्वसन करण्यात न येणे, शासनाचे वन विभागाचे व एसआरए प्राधिकरणाच्या संबंधित अधिकाऱ्यांनी पुनर्वसनासाठी निश्चित केलेली आरे वसाहतीतील वन क्षेत्राची ९० एकर जागा ही संवेदनशील क्षेत्र म्हणून शासनाने दि. ५-१२-२०१६ रोजी शासन निर्णय जारी केला असल्याची माहिती लपवून सदरहू ९० एकर जागेत झोपडीधारकांचे एसआरए योजने अंतर्गत पुनर्वसन करण्याचा धक्कादायक निर्णय घेणे, संजय गांधी उद्यान हे मुंबईचे ऑक्सीजन स्रोत असून ते अतिक्रमण मुक्त करण्यास २८ वर्षे कालावाधी पूर्ण होऊनही ठोस कृती न झाल्याने शासनावर गंभीर ताशेरे ओढून उद्यान अतिक्रमण मुक्त करण्याचे मा.उच्च न्यायालयाने दि. १४-१-२०२५ रोजी शासनास आदेश देणे, त्यानुसार शासनाने उर्वरित १३७८६ झोपडीधारकांचे पुनर्वसन करणेसाठी कृती आराखडा तयार करुन तातडीने कार्यवाही करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (२) श्री. देवराव भोंगळे, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीबर चर्चा उपस्थित करतील.

"नांदाफाटा (ता.कोरपना, जि.चंद्रपूर) येथे असलेल्या अल्ट्राटेक, माणिकगड सिमेंट कंपनीव्दारे मोठ्या प्रमाणात प्रदूषण होत असल्याची तक्रार नागरिकांनी शासनाकडे वारंवार करणे, सदर कंपनीच्या परिसरामध्ये प्रदूषण नियंत्रण करणाऱ्या मशिनरी अकार्यक्षम असणे, प्रदूषण कमी करण्याबाबत या भागातील नागरिकांनी आंदोलने, मोर्चे काढून आपली तक्रार दाखल केल्यानंतर सुध्दा कोणतीही कारवाई न होणे, कंपनीच्या व्यवस्थापक मंडळाने पर्यावरण प्रदूषण विषयक प्रकरणे पूर्णपणे दाबली जात असल्याची बाब समोर येणे, कंपनीच्या प्रदूषणामुळे परिसरातील नागरिकांना क्षयरोग, कर्करोग, श्वसनाचे रोग, चर्मरोग सारखे आजार झाले असल्याची बाब समोर येणे, या कारखान्यातून निघणारे सांडपाणी उघड्या मार्गाव्दारे विविध नदी व नाल्यांमध्ये सोडले जात असल्यामुळे जलप्रदूषणाची समस्या समोर येणे, सदर कारखान्याच्या प्रदूषणाला दरवर्षी प्रदूषण नियंत्रण मंडळ व पर्यावरण विभागाकडून प्रदूषण होत नसल्याची क्लिनचीट मिळत असणे, सदरहू बाब गंभीर असल्याने या कारखान्यांवर शासनाने तात्काळ कारवाई करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (३) डॉ. नितीन राऊत, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीबर चर्चा उपस्थित करतील.

"विदर्भातील अनेक तालुक्यात अनेक दुर्गम आदिवासी पाडे येत असल्यामुळे तेथे पावसाळ्यात जाणे शक्य होत नसणे, या दुर्गम आदिवासी पाड्यांमध्ये अनेक विद्यार्थी प्रतिकूल नैसर्गिक परिस्थितीमुळे शिक्षणापासून वंचित रहात असणे, पावसाळ्यात येथील नदी-नाल्यांना पूर येत असल्यामुळे या विद्यार्थ्यांना शिक्षण मिळावे यासाठी शासनाने काही निवासी शाळा सुरू करणे, येथे विद्यार्थी उत्तम शिक्षण घेत असले तरी त्यांचे बालपण हिरावून घेतले जात असणे, विद्यार्थ्यांना कुटुंबापासून दूर रहावे लागत असणे, याउलट जिल्हा परिषद शाळांतील विद्यार्थी दुपारी घरी गेल्यानंतर आई-वडील व कुटुंबियांसोबत वेळ घालवत असल्याने त्यांची आकलन क्षमता निवासी शाळांतील विद्यार्थ्यांपेक्षा अधिक असणे, त्यामुळे दुर्गम भागातील आदिवासी पाडे व गावांमधील विद्यार्थ्यांना घराजवळच दर्जेदार शिक्षण घेता यावे, त्यांना समाजाच्या मुख्य प्रवाहात आणता यावे, यासाठी अशा भागातील जिल्हा परिषद शाळा टिकवून ठेवण्यासाठी शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (४) श्री. महेश शिंदे, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीबर चर्चा उपस्थित करतील.

"राज्यात खाद्य उद्योगांमध्ये पदार्थांचे आकर्षण ग्राहकांला होण्याकरिता वेगवेगळे खाद्य रंग वापरले जात असणे, नैसर्गिक रंग वनस्पती, प्राणि आणि खनिजांमधून मिळविले जात असणे, कृत्रिम रंग रासायनिक प्रक्रियेव्दारे तयार

करण्यात येणे, सदरहू खाद्यरंग हे आरोग्यास अपायकारक असून देखील त्यांना आयएस मानांकन दिले जात असणे, रासायनिक रंगामुळे खाद्यपदार्थाचे आकर्षण वाढविण्यासाठी सिंथेटिक पदार्थाचा वापर करण्यात आल्यामुळे ते मानवाच्या आरोग्यास अपायकारक असणे, यातील कित्येक रंगामुळे कॅन्सर व अन्य रोग उद्भवत असल्यामुळे मानवी आरोग्यास अपायकारक असणे, त्यामुळे अन्य देशांत असे रंग वापरण्यास बंदी घातलेली असतांना देखील आपल्या देशात सर्रासपणे त्याचा वापर होत असणे, नैसर्गिक रंगाचा वापर खाद्यपदार्थांमध्ये करण्याची आवश्यकता, यामुळे राज्यातील शेतकऱ्यांना त्याचा फायदा होणार असणे, या संदर्भात केंद्र शासनाचा आयएस स्टॅंडर्डचे मानांकन बदलण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने खाद्यपदार्थांमध्ये वापरण्यात येणाऱ्या खाद्य रंगाचे टॉक्सिक स्टडी करून त्यांच्या मानांकनांमध्ये बदल करण्याबाबत कायदा करण्याची आवश्यकता, निसर्गाचे रक्षण करण्यासाठी आणि नवीन उर्जा स्रोतांचा शोध घेण्यासाठी प्रगत तंत्रज्ञान आत्मसात करण्यासाठी क्वांटम फिजिक्स आणि बायोलॉजिकल अप्लाइड सायन्सचा वापर करून औद्योगिक क्षेत्रांमध्ये लॅब आणि त्यावरती संशोधन करण्यासाठी विद्यार्थ्यांना इन्फ्रास्ट्रक्चर उपलब्ध करून देण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना.

(५) श्री. अस्लम शेख, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"मुंबईच्या पश्चिम उपनगरातील मालाड (प) मालवणी, दादासाहेब गायकवाड नगर येथे म्हाडाचे २५०० बैठे निवासी गाळे असणे, शासनाने दि. १८/०५/१९८७ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये बैठे निवासी गाळे विक्री योजना लागू करण्यात येणे, त्यानुसार सन १९९३ मध्ये गाळेधारकांच्या संमती पत्रकानुसार परवानगी देण्यात येणे, परंतु सदर योजनेस अत्यल्प प्रतिसाद मिळणे, २५०० बैठे निवासी गाळेधारकांपैकी १४२९ निवासी गाळ्यांना विक्री योजनेअंतर्गत सहभागी करण्यात येणे, उर्वरित १०७१ बैठे निवासी गाळेधारक अपरिहार्य कारणामुळे योजनेत सहभागी न होणे, बैठे निवासी गाळेधारक अत्यल्प उत्पन्नधारक असल्याने सदरच्या विक्री योजनेत सहभागी होता आलेले नसणे, शासनाने १०७१ बैठे निवासी गाळे धारकांसाठी नवीन विक्री योजना जाहिर करून निवासी गाळे हस्तांतरीत करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(६) श्री. सत्यजित देशमुख, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"चांदोली (ता.शिराळा, जि.सांगली) धरण/अभयारण्य परिक्षेत्रातील गावांचे पुनर्वसन सन १९७८ ते २००० या कालावधीत सांगली, कोल्हापूर या ठिकाणी करण्यात येऊनही प्रकल्पग्रस्तांना कोणत्याही नागरी सोयी सुविधा उपलब्ध न केल्याचा गंभीर प्रकार माहे जानेवारी, २०२५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास येणे, सदरहू ठिकाणाच्या प्रकल्पग्रस्तांना पर्यायी गावठाण जमीन देण्याचे आश्वासन शासनाकडून देण्यात येणे, प्रकल्पग्रस्तांचे पुनर्वसन करताना त्यांच्या मूळ

गावातील घरांची आणि जमिनींची नुकसान भरपाई देऊन सरकारने जमीन व घरांचे संपादन करून नुकसान भरपाई पोटी देण्यात आलेल्या रक्कमेतून शासनाने प्रकल्पग्रस्तांची मूळ जमीन संपादन करताना ६५ टक्के रक्कम कापून घेण्याबरोबरच पुनर्वसनासाठी पात्र होण्यासाठीची पुनर्वसन कायद्याची ११ ते १४ कलमे लागू करावी लागतात ती केलेली नसणे, प्रकल्पग्रस्त पुनर्वसनासाठी पात्रच होऊ न शकणे, प्रकल्पग्रस्तांनी वारंवार मा.मुख्यमंत्री, महसूल मंत्री, मदत व पुनर्वसन मंत्री, वने मंत्री तसेच लोकप्रतिनिधी, जिल्हाधिकारी कार्यालय व उप वन संरक्षक यांच्याकडे निवदने, आंदोलने करून सुद्धा त्यांना अद्यापी न्याय मिळालेला नसणे, उपरोक्त गंभीर प्रकारामुळे चांदोली धरणग्रस्त/अभयारण्य प्रकल्पग्रस्तांमध्ये शासनाप्रती प्रचंड नाराजी व असंतोषाची भावना निर्माण होणे, या गंभीर प्रकरणी चौकशी करून, प्रकल्पग्रस्तांना पुनर्वसन कायद्यातील कलम ११ ते १४ लागू करण्यासाठी कार्यान्वयन मंजूरी देऊन प्रकल्पग्रस्तांना पर्यायी जमीन, मोबदला व सर्व सोयी सुविधांची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही वा उपाययोजना."

(७) श्री. गोपीचंद पडळकर, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"महाराष्ट्रातील होलार समाज अनुसूचित जातीतील (SC) २६ व्या क्रमांकावर असून या समाजाचा पारंपारिक व्यवसाय वाद्य वाजविणे, जुन्या चपला शिवणे हा असणे, या समाजाकडे शेत जमीन नसल्याने तारण मिळत नसणे, त्यामुळे उद्योग व्यवसायासाठी कर्जही मिळत नसणे, तसेच शिक्षणाचे प्रमाण कमी असल्याने बेरोजगारी व गरीबीचे प्रमाण जास्त असणे, महाराष्ट्र शासनाने १९७४ साली होलार, चांभार, ढोर व मोची या समाजासाठी संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ स्थापन करणे, परंतु सदर महामंडळ स्थापनेपासून होलार समाजाला या महामंडळामध्ये कोणत्याही प्रकारचे प्रतिनिधीत्व मिळालेले नसणे, सदर महामंडळ स्थापनेपासून अध्यक्ष व संचालक नसणे, माहिती अधिकाराखालील माहितीच्या आधारे असे दिसून येणे की २% सुद्धा कर्ज वाटप झालेले नसणे, त्यामुळे होलार समाजासाठी स्वतंत्र आर्थिक विकास महामंडळ स्थापन करणे गरजेचे असून याबाबतची मागणी स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी शासनाकडे केलेली असणे, राज्यात ५० लाखाच्या पुढे होलार समाजाची लोकसंख्या असून महाराष्ट्रातील विविध भागात व्यवसायानुसार मातंग, चांभार, मोची अशा चुकीच्या नोंदी लागलेल्या असल्याचे डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था पुणे यांनी नेमलेल्या अभ्यास गटाने सिद्ध करणे, त्यामुळे होलार समाजाच्या सर्वांगीण विकासासाठी स्वतंत्र आर्थिक विकास महामंडळ स्थापन करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (८) श्री. सुधीर मुनगंटीवार, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीबर चर्चा उपस्थित करतील.

"मानवी स्वास्थ्याच्या समस्या दिवसेंदिवस वाढत असणे, अशा स्थितीत समाजाला स्वास्थपूर्ण व समृद्ध बनविण्यासाठी योगसाधनेशिवाय पर्याय नसणे, वैश्विक स्तरावर देखील उत्तम शारिरीक स्वास्थ्याचा पर्याय म्हणून योगास मान्यता मिळणे, योगसाधनेबाबत जनजागृती करून समाजाला सुदृढ ठेवण्यासाठी योगशिक्षक स्वयंप्रेरणेने व निस्वार्थ वृत्तीने निरंतर कार्य करीत असणे, गुजरात, हरीयाणा, राजस्थान या राज्यांप्रमाणे महाराष्ट्रात योग आयोग स्थापन करण्याची आवश्यकता, महाराष्ट्र योग शिक्षक संघ या संघटनेने महाराष्ट्रात योग आयोग स्थापन करावा या प्रमुख मागणीसह इतर काही महत्वपूर्ण मागण्या शासनाकडे केलेल्या असणे, सदर मागण्यांची तातडीने पूर्तता होण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (९) श्री. विनोद निकोले, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीबर चर्चा उपस्थित करतील.

"मुंबई अहमदाबाद राष्ट्रीय महामार्गावरील वाहतूक कोंडी अद्यापही सुटलेली नसणे, सुमारे ५५४ कोटी रुपयांपेक्षा जास्त खर्च करून बांधलेल्या महामार्गाचे काम निकृष्ट दर्जाचे होणे, मुंबईकडील मार्गिकेचे काम अद्यापही धिम्या गतीने सुरू असल्याने नव्याने तयार केलेल्या रस्त्यावरही मोठ्या प्रमाणात खडे होणे, अनेक ठिकाणी कोंक्रीटीकरणाचे काम करताना जुन्या डांबरी रस्त्यावर थेट सिमेंट काँक्रीट केल्यामुळे अनेक रस्ते तथा उड्डाण पुलांवर मोठ्या प्रमाणात पाणी साचणे, मोठ्या वाहनांच्या अडथळ्यांमुळे रुग्णवाहिका, प्रवासी आणि माल वाहतूक ही तासंतास अडकून राहणे, डहाणू तालुक्यातील विवळवेडे, मँढवण येथील उड्डाण पुलावर मोठ्या प्रमाणात पाणी साचून वाहतूक ठप्प होण्याची शक्यता निर्माण होणे, वाहतूक नियोजनासाठी कंत्राटदारांकडून कोणतीच उपाययोजना केली गेलेली नसल्यामुळे वारंवार अपघाताचे प्रमाण वाढत असणे, गुजरात व मुंबईकडील दोन्ही मार्गावरील वाहतूक कोंडी सोडविण्यासाठी लोकप्रतिनीधी व जिल्हाधिकारी यांनी वारंवार बैठका घेऊन देखील कोणतीच उपाययोजना न होणे, निकृष्ट रस्त्यामुळे दिनांक ३१ मे, २०२५ रोजी मँढवन-खिंडवर झालेल्या अपघातामध्ये तीन निरपराध लोकांचा झालेला मृत्यू, रस्त्याचे काम निकृष्ट करणाऱ्या कंत्राटदारावर व सदर कंत्राटदाराला पाठीशी घालणाऱ्या अधिकारी व कर्मचाऱ्यांवर सदोष मनुष्यवधाचा गुन्हा दाखल करण्याची आवश्यकता, याकडे शासनाचे होत असलेले दुर्लक्ष, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (१०) श्री. आदित्य ठाकरे, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीबर चर्चा उपस्थित करतील.

"बृहन्मुंबई महानगरपालिका क्षेत्रात सुमारे १४,००० पेक्षा अधिक पागडी/सेस इमारती असणे, यापैकी अनेक इमारती १९४० पूर्वी बांधलेल्या असून अत्यंत जीर्ण

अवस्थेत असणे, या इमारतींमध्ये लाखो कुटुंबे अतिधोकादायक परिस्थितीत वास्तव्य करत असून त्या कोणत्याही क्षणी कोसळण्याच्या स्थितीत असणे, मात्र मालक व भाडेकरू यांच्यातील वाद तसेच एक समान पुनर्विकास धोरणाच्या अभावामुळे या इमारतींचा पुनर्विकास अद्यापही रखडलेला असणे, परिणामी रहिवाशांना असुरक्षित व अमानवीय परिस्थितीत राहण्यास भाग पाडले जात असणे, त्यामुळे या इमारतींच्या पुनर्विकासासाठी "इमारतीचे वय" या एका साध्या व स्पष्ट निकषाची आवश्यकता, या प्रकारातील सन १९६५ पूर्वीच्या सर्व पागडी/सेस इमारती जीर्ण अवस्थेत असोत वा नसोत त्यासाठी ठराविक काल मर्यादा निश्चित करण्याची आवश्यकता, बी.डी.डी. पुनर्विकासाचा आदर्श समोर ठेऊन सेस/पागडी इमारतींमध्ये राहणाऱ्या लाखो मुंबईकरांना दिलासा देण्यासाठी एक नवीन, स्पष्ट, सर्वसमावेशक व पारदर्शक शासन निर्णय (GR) तातडीने काढण्याची आवश्यकता, याकडे शासनाचे होत असलेले दुर्लक्ष, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(११) श्री. सुधीर मुनगंटीवार, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीवर चर्चा उपस्थित करतील.

"पोंभुर्णा आणि करंजी (ता. गोंडपिपरी, जि. चंद्रपूर) येथील एमआयडीसीमध्ये आदिवासी औद्योगिक क्षेत्र विकसित करण्याची आवश्यकता, जिल्ह्यातील आदिवासी तरुण-तरुणींना उद्योजक करण्यासाठी आदिवासी औद्योगिक विकास क्षेत्र निर्माण करण्याची आवश्यकता, आदिवासी युवकांच्या सर्वांगण विकासासाठी होणारे प्रयत्न जलदगतीने होत नसल्याने उद्योजकतेकडे त्यांची वाटचाल होत नसल्याचे दिसून येणे, यासाठी चंद्रपूर जिल्ह्यातील पोंभुर्णा आणि गोंडपिपरी तालुक्यातील करंजी येथील एमआयडीसीमध्ये प्लग अँड प्ले या धर्तीवर आदिवासी औद्योगिक क्षेत्र विकसित करण्याचा निर्णय घेण्याची आवश्यकता, याकडे शासनाचे होत असलेले दुर्लक्ष, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(१२) श्री. सुधीर मुनगंटीवार, वि.स.स.

"राज्यातील यशवंतराव चव्हाण मुक्त वसाहत योजनेमार्फत विमुक्त जाती व भटक्या जमाती प्रवर्गातील लाभार्थ्यांना घरकुलाचे लाभ देण्याबाबत" या विषयावरील श्री. संतोष दानवे, वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक ७१९३ ला दिनांक १५ जुलै, २०२५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात अर्धा-तास चर्चा उपस्थित करतील."

(१३) श्री. भिमराव (आण्णा) धोंडिबा तापकीर, वि.स.स.

"पिंपरी-चिंचवडमधील (जि.पुणे) येथे पाकिस्तानी सौंदर्य प्रसाधनांचा साठा जप्त केल्याबाबत" या विषयावरील श्री. भिमराव (आण्णा) धोंडिबा तापकीर व इतर वि.स.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक ७५६३ ला दिनांक ०७ जुलै, २०२५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात अर्धा-तास चर्चा उपस्थित करतील."

सहा : लक्षवेधी सूचना (म.वि.स. नियम १०५ अन्वये) :

- (१) श्री. राहुल कुल, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्री (सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम)) यांचे लक्ष वेधतील :-

"पुणे रिंगरोडची संकल्पना २७ वर्षांपूर्वी, १९९७ च्या प्रादेशिक आराखड्यात मांडली असणे, २०१४-१५ मध्ये प्रकल्प MSRDC कडे सोपवला असणे, १७० किमीचा रस्ता असून पुणे - पिंपरी चिंचवड शहरांच्या वाहतूक कोंडीच्या समस्यांना आळा घालण्यासाठी महत्त्वपूर्ण असणे, आचारसंहिता जाहीर होण्यापूर्वीच ४२००० कोटी रुपयांच्या सुधारित प्रस्तावाला प्रमा देण्यात येणे, विलंबामुळे २२००० कोटी रुपयांच्या प्रकल्पाची किंमत वाढली असणे, ९०% भूसंपादन पूर्ण झाले असून प्रत्यक्षात काम चालू झालेलं नसणे, हडपसर - यवत सहापदरी उन्नतमार्गासाठी ५२६२ कोटी, पुणे-शिरूर ५३ किमी सहापदरी उन्नत मार्गासाठी ७५१५ कोटींची मंजुरी मिळाली असणे, निविदा प्रक्रिया पूर्ण करून कामे तातडीने सुरु करण्याची आवश्यकता असणे, पुणे-अहमदनगर-छत्रपती संभाजीनगर ६ लेन ग्रीनफील्ड एक्सप्रेसवे साठी अंदाजे १६००० कोटींच्या खर्चाची आवश्यकता असणे, तळेगाव ते शिक्रापूर हा उन्नत मार्ग देखील प्रस्तावित असणे, पुणे शहरात अनेकठिकाणी रस्त्यांचे, पुलांचे आणि मेट्रोचे काम चालू असल्यामुळे नागरिकांना ट्रॅफिक रांगांमध्ये उभे राहून त्रास सहन करावा लागणे, वाहतूक कोंडी फोडण्यासाठी उन्नत मार्ग, रिंगरोडची संकल्पना असून, साकारण्यास विलंब होणे, कंत्राटदारांना कार्यारंभ आदेश देण्याचे सांगण्यात आले असून कार्यवाही झाली नसणे, MSRDC, MSIDC व जिल्हाधिकारी पुणे यांनी समन्वय वाढवून विलंब टाळण्याची आवश्यकता, लोणीकाळभोर, ता.हवेली, पर्यंतचा प्रस्तावित मेट्रोमार्ग यवत, ता.दौंड, पर्यंत करण्याची मागणी, एकंदर सर्वकष वाहतूक नियोजनाची गरज, वाहतूक कोंडीमुळे नागरिकांमध्ये प्रचंड असलेली नाराजी, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपयोजना."

- (२) सर्वश्री. भिमराव तापकीर, सुनिल कांबळे, सिध्दार्थ शिरोळे, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे लक्ष वेधतील :-

"पुणे महानगरपालिका हद्दीत, खडकवासला विधानसभा मतदारसंघात धनकवडी, भारती विद्यापीठ, शिवणे, धायरी, वारजे, सिंहगड रस्ता, बावधन व इतर उपनगरांत वाढती लोकसंख्या, वाहनसंख्या आणि वाहतूक नियोजनाचा अभाव यामुळे वाहतूक व्यवस्था कोलमडली असणे, वाहतूक कोंडी व अपघातांची वाढलेली शक्यता हे पुणे मनपात स्वतंत्र तांत्रिक "वाहतूक नियोजन विभाग" नसल्याचा परिणाम असणे, सिग्नल समन्वय, जंक्शन सुधारणा, मार्ग नियोजन व वाहतूक व्यवस्थापन तांत्रिक तज्ज्ञता नसल्याने व्यवस्थापन होत नसणे, पिंपरी-चिंचवड महापालिकेत वाहतूक अभियांत्रिकी व शहरी नियोजन तज्ज्ञांचा विभाग कार्यरत असताना पुण्यात अशी यंत्रणा नसणे, डीपी रस्ते, सेवा

रस्ते व रस्त्यासाठी आरक्षित भूखंडांचा विकास प्रलंबित असल्याने वाहतूक कोंडी वाढली असून आरक्षित जमिनीवरील अतिक्रमणे, मार्ग अरुंद व असुरक्षित बनवित असणे, सनसिटी नदीवरील पूल व इतर उड्डाणपूल बांधकामांदरम्यान पोहोच रस्त्यांचे पूर्वनियोजन न केल्याने वाहतूक अडथळे वाढले असणे, ही स्थिती पाहता स्वतंत्र तांत्रिक “वाहतूक नियोजन विभाग” स्थापन करणे आवश्यक असणे, अनुभवी ट्रॅफिक प्लॅनर नेमणे, उपनगरांमध्ये वाहतूक नियंत्रणासाठी मनुष्यबळ उपलब्ध करून देणे, प्रलंबित डीपी रस्ते, सेवा रस्ते व पोहोच रस्त्यांची कामे अतिक्रमणमुक्त करणे, तसेच मागील तीन वर्षांत व पुढील वर्षभरात रस्ते व सेवा रस्त्यांच्या विकासासाठी झालेला खर्च व प्रस्तावित निधी तसेच मतदारसंघात आवश्यक तेथे कोणत्या खात्यांतून निधी वर्ग केला असणे याबाबतचा तपशील, यासंदर्भात शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना.”

(३) श्री. सुनिल शेळके, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे महसूल मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

“मौजे मंगरूळ, (ता. मावळ, जि. पुणे) येथे गट नं ४१, ४२, ४६ हे सर्व नंबर afforestation म्हणजे वनीकरणासाठी राखीव क्षेत्र म्हणून आरक्षित असलेल्या क्षेत्रातील बेसुमार झाडांची वृक्षतोड केली असून येथील माती, मुरुम व डबर प्रकारचे गौण खनिजाचे अवैधरीत्या उत्खनन झालेले असणे, सदर विषयाबाबत अर्थसंकल्पीय अधिवेशन २०२५ मध्ये दिनांक २० मार्च, २०२५ रोजी लक्षवेधी सूचना उपस्थित केलेली असून सदर लक्षवेधी सुचनेला उत्तर देत असताना मा. मंत्री महोदयांनी याबाबत संबंधित अतिरिक्त जिल्हाधिकारी यांनी माहिती न घेता चुकीच्या सर्व नंबरमधून उत्खननाकरिता परवानगी दिली व त्यांच्या परवानगीनंतर अवैधरीत्या सदर उत्खनन झालेले आहे असे सांगणे, तसेच वन परिक्षेत्रात काही ठिकाणी शेड्यूल आणि काही नॉन शेड्यूल असलेली झाडे तोडताना परवानगी घेतलेली नसणे, सदर बाब अत्यंत गंभीर स्वरूपाची असून शासन यामध्ये विभागीय आयुक्तांमार्फत चौकशी करेन आणि या जागेचे शासनाकडून संपूर्ण मोजमाप व सर्वेक्षण करून साधारण एक महिनाभरात त्यांचा अहवाल घेण्यात येईल असे आश्वासित करणे, सदर विषयाबाबत आजमितीस ८ महिने इतका कालावधी उलटला असून शासनाकडून काय कार्यवाही करण्यात आली तसेच दोषींवर कडक कारवाई करण्यासंदर्भात स्थानिकांकडून वारंवार होत असलेल्या मागणीकडे शासनाचे होणारे दुर्लक्ष, परिणामी जनतेमध्ये शासनाविषयी वाढलेली तीव्र नाराजी, यावर शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना.”

(४) सर्वश्री. बबनराव यादव (लोणीकर), सुधीर मुनगंटीवार, नारायण कुचे, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

“परतुर विधानसभा मतदारसंघांमध्ये मंजूर करण्यात आलेल्या १७३ गाव वॉटर ग्रीड मधील ५२ तर ९५ गाव वॉटर ग्रीड मधील एकही गावांमध्ये पाणी पोहोचले नसणे, दि.७ डिसेंबर, २०२३ रोजी १७३ गाव वॉटर ग्रीडचे १३ कोटी

रुपयांचे तर २७ डिसेंबर, २०२३ रोजी ९५ वॉटर ग्रीडचे १३ कोटी रुपये असे २६ कोटी रुपये अंतिम बिल काम पूर्ण न करता अदा करण्यात आले असणे, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण चे तत्कालीन मुख्य अभियंता, अधीक्षक अभियंता, कार्यकारी अभियंता, उपअभियंता, शाखा अभियंता व कंत्राटदार यांनी संगनमताने आर्थिक व भौतिकदृष्ट्या पूर्ण झाल्याचा खोटा अहवाल शासनास सादर केला असणे, मुख्य जलकुंभापासून जलकुंभापर्यंत, जलकुंभापासून गावातील पाण्याच्या टाकीपर्यंत हायड्रोलिक टेस्ट केलेली नसणे, पाण्याची टाकी, चेंबर बांधणे, पाईपलाईनसह वॉल-रिटर्न वॉल टाकणे इत्यादी कामे अपूर्ण असणे, पाईपलाईन फूट दीडफूट खोदल्याने लिकेज आणि फुटतुट होतं असणे, कामाचा दर्जा तपासण्यासाठी तांत्रिक सल्लागाराची नियुक्ती करण्यात आलेली नसणे, कुठलीही शहानिशा न करता दोन्ही योजनेचे मिळून २६ कोटी रुपये फायनल बिल काम अपूर्ण असताना देण्यात येणे, अपहार करणाऱ्या सर्व भ्रष्ट अधिकारी-कंत्राटदाराच्या वैयक्तिक मालमत्तेवर बोजा टाकून अपहाराची रक्कम वसूल करणे आवश्यक असणे, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपायोजना."

(५) श्रीमती देवयानी फरांदे, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"सार्वजनिक बांधकाम विभाग नाशिक यांच्याकडून मनमानी कारभार सुरू असणे, शासन निर्णय व मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली असणाऱ्या सचिव समितीचे निर्णय परस्पर बदलणे, सारखी संस्थेला २० मजली इमारत बांधण्याचा प्रस्ताव सचिव समितीने मंजूर केलेला असताना परस्पर टेंडर मध्ये बदल करणे, शासन निर्णय दिनांक १३ डिसेंबर, २०२२ व ८ नोव्हेंबर, २०२३ चा भंग करण्याबाबत, लोकप्रतिनिधींनी आक्षेप घेतलेला असताना त्याकडे दुर्लक्ष करून मनमानी कारभार करणे, टेंडर प्रक्रियेत असणारी अनियमितता तसेच नाशिक जिल्हा न्यायालयासाठी सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत काढण्यात आलेल्या प्रक्रियेत मोठ्या प्रमाणावर गैरव्यवहार झालेला असल्याची तक्रार असणे, नाशिक जिल्ह्यात अनेक सक्षम शाखा अभियंता व कनिष्ठ अभियंते कार्यरत असताना सदर प्रकल्पाचा चार्ज नगर जिल्ह्यातील राहुरी येथे कार्यरत कनिष्ठ अभियंत्याकडे सोपविण्यात येणे, अधिकाऱ्यांचे ठेकेदाराशी संगनमत असणे, अनेक नामांकित व दर्जेदार फर्निचर उत्पादक कंपन्या असताना केवळ Godrej, Bacchubhai Chairs, Lunawat, Intro Furniture या मर्यादित चार कंपन्यांनाच टेंडर मध्ये भाग घेण्याचा अधिकार देणे, उच्च अधिकार समिती यांच्या मान्यतेने २८ कोटी रुपयांची प्रशासकीय मान्यता आदेश आलेले असतांना कामाचे तुकडे करून टेंडर प्रक्रिया करण्यात येणे या सर्व अनिमिततेला वरिष्ठ अधिकाऱ्यांचे असणारे पाठबळ, त्यामुळे सार्वजनिक बांधकाम विभागात वाढत असणारे भ्रष्टाचाराचे व मनमानी कारभाराचे प्रमाण, या गंभीर बाबींकडे शासनाचे होत असलेले दुर्लक्ष याबाबत शासनाने तात्काळ करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (६) श्री.विजयबापू शिवतारे, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"पुरंदर तालुक्यासह पुणे जिल्ह्यातील रस्त्यांची अतिशय दुरवस्था होणे, सर्वत्र खड्ड्यांचे साम्राज्य होणे, अनेक ठिकाणी अपघात प्रवण क्षेत्र तयार होणे, मोठ्या प्रमाणात अपघात होऊन नागरिकांचे जीव जाणे, वारंवार सूचना देऊनही सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून दुर्लक्ष केलं जाणे, पुणे येथील सार्वजनिक बांधकाम (पश्चिम) विभागात कार्यकारी अभियंता पदी व पुरंदर येथील उपअभियंता पदी अत्यंत अकार्यक्षम अधिकारी कार्यरत असणे, दोनही अधिकाऱ्यांच्या बेजबाबदार कार्यपद्धतीमुळे नागरिक हैराण होणे, पुरंदर तालुक्यात आंतरराष्ट्रीय विमानतळ, राष्ट्रीय महामार्ग, लॉजिस्टिक पार्क, आयटी पार्क असे प्रकल्प प्रगतीपथावर असणे, रस्त्यांच्या दुरावस्थेमुळे भांडवली गुंतवणुकीस उद्योजक आणि गुंतवणूकदार न धजावणे, त्याचा विपरीत परिणाम पुरंदर तालुकाच नव्हे तर पुणे जिल्ह्यासह पश्चिम महाराष्ट्राच्या विकासावर होणे, सार्वजनिक बांधकाम विभागात निविदा प्रक्रियेत मोठ्या प्रमाणात घोळ घालणे, निविदा प्रक्रिया पारदर्शी नसणे, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (७) श्री. साजिद पठाण, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे क्रीडा व युवक कल्याण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"विदर्भ कबडडी असोसिएशनमध्ये मोठ्या प्रमाणात आर्थिक भ्रष्टाचार, गैरव्यवहार व मनमानी कारभार सुरू असल्याचे डिसेंबर, २०२५ मध्ये उघड झाले असणे, सदर पदाधिकाऱ्यांनी राष्ट्रीय खेळाडूंची दिशाभूल करून त्यांच्याकडून पैसे उकळणे, खोटी आश्वासने देणे, प्रमाणपत्रांची परस्पर विक्री करणे, तसेच अॅमेचर कबडडी फेडरेशन ऑफ इंडिया यांच्या लेटरहेडवर खोट्या सहाय्य करून न्यायालयात खोटी कागदपत्रे सादर करण्याचे गंभीर प्रकार उघड झाले असणे, राष्ट्रीय खेळाडू कु. छकुली पेटकर हिने या त्रासामुळे आत्महत्या केली असणे, तिच्या निवेदनानुसार पदाधिकाऱ्यांच्या वर्तनामुळे तीने हे पाऊल उचलल्याचे स्पष्ट होणे, विविध पोलीस स्टेशनमध्ये तक्रारी देऊनही FIR दाखल न झाल्याने पीडितांना न्याय मिळत नसणे, म्हणून विदर्भ कबडडी असोसिएशन बरखास्त करून संबंधित पदाधिकारी यांचेवर तात्काळ FIR नोंदवून एसआयटीमार्फत तपास सुरू करण्याची तसेच मृत खेळाडूंच्या कुटुंबियांना आर्थिक मदत देण्याची आवश्यकता तसेच या प्रकरणातील विदर्भ कबडडी असोसिएशनमध्ये सुरू असलेल्या भ्रष्टाचाराची एसआयटी मार्फत चौकशी करून असोसिएशन तात्काळ बरखास्त करून दोषी पदाधिकारी व चंद्रपूर जिल्ह्याचे सचिव यांच्यावर तात्काळ FIR दाखल करून तात्काळ निलंबनाची कारवाई करण्याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (८) डॉ. बाबासाहेब देशमुख, सर्वश्री. उत्तमराव जानकर, अभिजीत पाटील, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे मदत व पुनर्वसन मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"सोलापूर जिल्ह्यातील सांगोला तालुक्यात दुष्काळी परिस्थितीच्या अनुषंगाने एप्रिल २०१९ ते ऑक्टोबर २०१९ या कालावधीत १४६ चारा छावण्याच्या प्रलंबित अनुदानाबाबत दि.११ ऑक्टोबर, २०२३ रोजी झालेल्या बैठकीत तत्कालीन मंत्री मदत व पुनर्वसन यांनी चाराछावणी चालकांच्या कागदपत्रांमध्ये काही त्रुटींची पूर्तता करण्याकरिता विभागीय आयुक्त पुणे यांच्या कार्यालयातील किमान उपायुक्त यांच्या स्तरावरील अधिकार्यांकडे संबंधित चाराछावणी चालकांची सुनावणी घेऊन राज्य कार्यकारी समितीच्या निर्णयानुसार पात्र चाराछावणीचा सुधारित प्रस्ताव शासनास दिनांक २८ जून, २०२४ रोजी सादर करण्यात येणे, सांगोला व मंगळवेढा तालुक्यातील चाराछावणीधारकांचे प्रलंबित देयकाबाबत अनुक्रमे रु.२०,८६,९०,५९३/- व रु.१२,०७,५०,७३१/- इतक्या सुधारित अनुदान मागणीचा प्रस्ताव सादर करून या प्रस्तावास मा.मंत्रीमंडळ उपसमितीच्या दिनांक १ जुलै, २०२४ रोजीच्या बैठकीमध्ये मंजूरी देण्यात येऊन राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधिमधून चारा छावणी चालकांच्या प्रलंबित अनुदानाचा खर्च करण्यात येणार असून, यास्तव विभागीय आयुक्त पुणे यांच्याकडून दिनांक २८ जून, २०२४ रोजीच्या पत्रान्वये प्राप्त प्रस्ताव राज्य कार्यकारी समितीसमोर सादर करून समितीने दिनांक १ सप्टेंबर, २०२५ रोजी झालेल्या राज्य कार्यकारणी समितीच्या बैठकीमध्ये जिल्हाधिकारी कार्यालयाद्वारे सदर प्रस्तावाची पुनश्च फेरपडताळणी करून फेर प्रस्ताव सादर करण्यास निर्देश देणे, जिल्हाधिकारी सोलापूर यांनी राज्य कार्यकारिणी समितीकडे प्रस्ताव पाठविणे, या प्रस्तावावर राज्य कार्यकारिणी समितीने कोणतीही ठोस कार्यवाही न केल्याने चाराछावणीधारक अनुदानापासून वंचित राहिल्याने असंतोषाची भावना निर्माण होणे, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (९) श्री. राजेश विटेकर, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे सहकार मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"परभणी जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेतील विविध गैरप्रकारांकडे सहकार आयुक्त पुणे यांच्या अधिकाऱ्यांकडून दुर्लक्ष होणे, १५२ पदांच्या भरतीसाठी मान्यता असताना बँकेस "अ" दर्जा दाखवून मंजूर आकृतीबंधानुसार सर्व ४२१ जागा सरळसेवा पद भरतीसाठी नियमबाह्यरित्या संचालकांनी ठराव मंजूर करणे, आकृतीबंधाच्या १००% प्रमाणे जागा भरणे धोकादायक असताना सहकार आयुक्त पुणे यांनी ठराव न फेटाळणे, वारसाला नोकरीत घेण्याकरीता सर्रासपणे अनफिट दाखवून ५० ते ६० जणांकडून लाखो रुपये घेऊन बँकेत नोकरीत घेणे, ११ प्रोबेशन कर्मचाऱ्यांना सप्टेंबर, २०२५ दरम्यान नियमबाह्यरित्या संचालक मंडळाच्या बैठकीत मान्यता घेऊन कायम करणे, नोकर भरतीसाठी पात्रता नसतानाही बँकेत नोकरी देणे, संचालक, त्यांचे नातेवाईकांना, हितसंबंधातील लोकांना नियम व निकष डावलून जवळपास शंभर कोटी रुपयांचे कर्ज वाटप करणे, सदर प्रकरणी

छत्रपती संभाजीनगर येथील विभागीय सहनिबंधक व सहकार आयुक्त पुणे यांच्या स्तरावरून दुर्लक्ष होणे, पाथरी तालुक्यातील विविध सहकारी सोसायटी मधील पदाधिकारी यांना हाताशी धरून नियमबाह्यरित्या कर्ज वाटप करणे, जितूर येथील माजी आमदार यांनी सन २०२५ दरम्यान मा. मुख्यमंत्री महोदयांकडे लेखी तक्रार करणे, बँकेच्या अंदाधुंद कारभारामुळे शेतकऱ्यांमध्ये निर्माण झालेला असंतोष, वरील सर्व गैरप्रकार व लेखापरीक्षण विभाग यांच्या कारभाराची सहकार विभागाकडून चौकशी होण्याची गरज, यावर शासनाने केलेली कारवाई व त्यावरील उपाययोजना.

(१०) श्रीमती सना मलिक, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"राम मंदिर रेल्वे स्थानकावर नुकतीच एका गर्भवती महिलेची प्लॅटफॉर्मवर प्रसूती झाल्याची गंभीर घटना घडणे, त्या ठिकाणी तत्काळ वैद्यकीय मदत किंवा रुग्णवाहिका उपलब्ध नसल्यामुळे ही परिस्थिती निर्माण होणे, या घटनेमुळे मुंबईतील उपनगरी रेल्वे स्थानकांवरील आपत्कालीन वैद्यकीय प्रतिसाद प्रणालीची कमतरता ठळकपणे समोर येणे, मुंबई महानगर प्रदेशातील बहुसंख्य स्थानकांवर Emergency Medical Room (EMR), प्रशिक्षित पॅरामेडिक्स किंवा स्थायी रुग्णवाहिका व्यवस्था उपलब्ध नसणे, तसेच BMC-रेल्वे-सार्वजनिक आरोग्य विभाग यांच्यातील समन्वयाचा अभाव, आणि आपत्कालीन परिस्थितीत मानक प्रतिसाद वेळेचे पालन न होता होणारा विलंब, प्रवाशांच्या जीवितास गंभीर धोका निर्माण करीत असणे, सर्व स्थानकांवरील आपत्कालीन सुविधांचा तातडीने आढावा घेणे आवश्यक असणे, प्रमुख स्थानकांवर स्थायी वैद्यकीय किओस्क व रुग्णवाहिका तैनात करणे, आणि रुग्णवाहिका-रेल्वे नियंत्रण कक्षजवळील रुग्णालय यांच्यात संयुक्त नियंत्रण प्रणाली प्रस्थापित करणे आवश्यक असणे, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

सात : शासकीय विधेयके :

(अ) पुरःस्थापनार्थ :-

सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक १०८ — महाराष्ट्र मालकी हक्काच्या फ्लॅट्सबाबत (ते बांधण्यास प्रोत्साहन देणे, त्यांची विक्री, व्यवस्था व हस्तांतरण यांचे नियमन करण्यासंबंधी) (सुधारणा व विधिग्राह्यीकरण) विधेयक, २०२५

(ब) विचार, खंडशः विचार व संमत करणे :-

(१) (क) भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद २१३ (२) (अ) आणि महाराष्ट्र विधानसभा नियम १५९ (२) अन्वये श्री. संजय मेश्राम, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"ही विधानसभा सन २०२५ चा अध्यादेश क्रमांक ९ - महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) (सुधारणा) अध्यादेश, २०२५ नापसंत करते."

(ख) सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ९३ - महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) (सुधारणा) विधेयक, २०२५

(ग) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री.संजय मेश्राम, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ९३ - महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) (सुधारणा) विधेयक, २०२५ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ५३ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(घ) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री.जयंत पाटील, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ९३ - महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) (सुधारणा) विधेयक, २०२५ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ५० सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(ङ) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री.अस्लम शेख, विजय वडेटीवार, नाना पटोले, अमीन पटेल, अमित झनक, विकास ठाकरे, रामदास मसराम व हेमंत ओगले, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ९३ - महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) (सुधारणा) विधेयक, २०२५ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ४३ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(च) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री.भास्कर जाधव, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ९३ - महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) (सुधारणा) विधेयक, २०२५ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या १५ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(२) सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक १०२ - महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता (दुसरी सुधारणा व विधिग्राह्यीकरण) विधेयक, २०२५

(३) (क) सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक १०३ - महाराष्ट्र मुद्रांक (दुसरी सुधारणा) विधेयक, २०२५

(ख) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री.संजय मेश्राम, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक १०३ - महाराष्ट्र मुद्रांक (दुसरी सुधारणा) विधेयक, २०२५ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ५३ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(ग) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री.अस्लम शेख, विजय वडेटीवार, नाना पटोले, विकास ठाकरे, रामदास मसराम, हेमंत ओगले, अमीन पटेल व अमित झनक, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव:-

"सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक १०३ - महाराष्ट्र मुद्रांक (दुसरी सुधारणा) विधेयक, २०२५ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ४३ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(४) (क) सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक १०५ — मामलतदार न्यायालय (सुधारणा) विधेयक, २०२५

(ख) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री.संजय मेश्राम, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक १०५ — मामलतदार न्यायालय (सुधारणा) विधेयक, २०२५ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ५३ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(ग) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री.अस्लम शेख, विजय वडेटीवार, नाना पटोले, विकास ठाकरे, रामदास मसराम, हेमंत ओगले, अमीन पटेल व अमित झनक, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव:-

"सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक १०५ - मामलतदार न्यायालय (सुधारणा) विधेयक, २०२५ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ४३ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(क) विधानपरिषदेने संमत केल्यास विचार, खंडशः विचार व संमत करणे :-

सन २०२५ चे विधानपरिषद विधेयक क्रमांक १६ — महाराष्ट्र झोपडपट्टी (सुधारणा, निर्मूलन व पुनर्विकास) (तिसरी सुधारणा) विधेयक, २०२५

(ड) विचार, खंडशः विचार व संमत करणे :-

सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक १०८ — महाराष्ट्र मालकी हक्काच्या फ्लॅट्सबाबत (ते बांधण्यास प्रोत्साहन देणे, त्यांची विक्री, व्यवस्था व हस्तांतरण यांचे नियमन करण्यासंबंधी) (सुधारणा व विधिग्राह्यीकरण) विधेयक, २०२५

आठ : (गुरुवार, दिनांक ११ डिसेंबर, २०२५ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव)

सर्वश्री रणधीर सावरकर, अब्दुल सत्तार, धनंजय मुंडे, सुधीर मुनगंटीवार, अर्जुन खोतकर, शेखर निकम, प्रशांत बंब, दिपक केसरकर, संजय बनसोडे, संभाजी निलंगेकर-पाटील, तानाजी सावंत, अनिल पाटील, सुभाष देशमुख, रमेश बोरनारे, राजकुमार बडोले, सुरेश धस, राजेंद्र गावित, दौलत दरोडा, तानाजी मुटकुळे, विजय शिवतारे, प्रताप पाटील-चिखलीकर, अभिमन्यू पवार, राजेश क्षिरसागर, श्रीमती सुलभा खोडके, सर्वश्री बबनराव लोणीकर, प्रदिप जैस्वाल, श्रीमती सरोज अहिरे, श्री. प्रवीण दटके, डॉ.बालाजी किणीकर, सर्वश्री चंद्रकांत नवघरे, विजय देशमुख, विलास तरे, काशिनाथ दाते, सुरेश भोळे, चंद्रदिप नरके, सचिन पाटील, श्रीमती देवयानी फरांदे, सर्वश्री नरेंद्र भोंडेकर, रमेश कराड, मंगेश कुडाळकर, मंगेश चव्हाण, किशोर पाटील, समाधान आवताडे, शांताराम मोरे, डॉ. संजय कुटे, सर्वश्री प्रकाश सुर्वे, मोहन मते, निलेश राणे, हरिष पिंपळे, तुकाराम काते, समीर कुणावार, अशोक पाटील, श्रीमती अनुराधा चव्हाण, श्री. चंद्रकांत सोनवणे, श्रीमती मोनिका राजळे, श्री. बालाजी कल्याणकर, श्रीमती सीमाताई हिरे, श्री. सुहास कांदे, अॅड.श्रीजया चव्हाण, सर्वश्री संजय गायकवाड, संतोष दानवे, श्रीमती मंजुळा गावित, सर्वश्री चैनसुख संचेती, महेंद्र थोरवे, श्रीमती श्वेता महाले, डॉ. मिलिंद नरोटे, सर्वश्री महेंद्र दळवी, नारायण कुचे, चंद्रकांत पाटील, किर्तीकुमार भांगडीया, संतोष बांगर, किशोर जोरगेवार, विश्वनाथ भोईर, गोपिचंद पडळकर, दिलीप लांडे, राजेश पवार, महेश शिंदे, राणाजगजितसिंह पाटील, आमश्या पाडवी, हिकमत उठाण, सुरेश खाडे, बाबुराव कदम-कोहळीकर, विक्रम पाचपुते, अमोल खताळ, सत्यजित देशमुख, श्रीमती रंजना जाधव, सर्वश्री मनोज

घोरपडे, आनंद तिडके, डॉ. विजयकुमार गावित, सर्वश्री मुरजी पटेल, राजेश पाडवी, अमोल पाटील, विनोद अग्रवाल, देवराव भोंगळे, सुहास बाबर, करण देवतळे, विलास भुमरे, तुषार राठोड, राजेश मोरे, डॉ. राहुल आहेर, सर्वश्री सचिन कल्याण-शेट्टी, विठ्ठल लंगे, सुमित वानखेडे, किरण सांमत, डॉ. आशिष देशमुख, अॅड. राहुल कुल, डॉ. अशोकराव माने, सर्वश्री महेश लांडगे, शिवाजी पाटील, सिध्दार्थ शिरोळे, शंकर जगताप, श्रीमती नमिता मुंदडा, सर्वश्री देवेंद्र कोठे, अमल महाडिक, सुधीर गाडगीळ, राघवेंद्र पाटील, प्रविण तायडे, राजेश बकाने, अमोल जावळे, प्रकाश भारसाकळे, समीर मेघे, उमेश यावलकर, प्रताप अडसड, श्रीमती सई डहाके, सर्वश्री श्याम खोडे, काशिराम पावरा, अनुपभैय्या अग्रवाल, किसन वानखेडे, चरणसिंग ठाकूर, राजेश वानखडे, कृष्णा खोपडे, विजय रहांगडाले, संजय पुराम, राजू तोडसाम, भीमराव केराम, दिलीप बोरसे, अॅड. राहुल ठिकले, सर्वश्री भिमराव तापकीर, सुनील कांबळे, हेमंत रासने, रविशेठ पाटील, राहुल आवाडे, राजेंद्र यड्रावकर-पाटील, शरद सोनवणे, वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव : (मंत्र्यांचे उत्तर)

"राज्यातील २९ जिल्हे, २५३ तालुके आणि २०५९ मंडळे यामध्ये अवकाळी पावसामुळे व अतिवृष्टीमुळे नद्या व नाल्यांना आलेले पूर, विदर्भ-मराठवाड्यातील शेतकऱ्यांचे उभे पीक वाहून गेल्याने शेतकरी बांधव अभूतपूर्व संकटात सापडले असणे, शेती हा केवळ उपजीविकेचा मार्ग नाही तर अर्थव्यवस्थेचा कणा असल्याने नैसर्गिक आपत्तीत शासन शेतकऱ्यांच्या पाठीशी ठामपणे उभे असणे, शाश्वत शेती समृद्ध शेतकरी हे लक्ष्य समोर ठेऊन व सर्व निकष बाजूला ठेवून नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना शासनाकडून सर्वंकष मदत तात्काळ देण्यात येणे, नुकसानाबाबत मोबाईल व ड्रोनद्वारे काढण्यात आलेले फोटो स्विकारण्याचा महत्वपूर्ण निर्णय शासनाने घेतला असणे, युती शासनाने तब्बल ३१ हजार ६२८ कोटी रुपयांचे ऐतिहासिक मदत पॅकेज जाहिर करून शेतकऱ्यांना तात्काळीक दिलासा देण्यात येणे, जमीन खरडून गेलेल्या शेतकऱ्यांना ४७ हजार रुपये प्रति हेक्टर रोख तसेच नरेगा योजनेच्या माध्यमातून ३ लाख रुपये प्रति हेक्टर अतिरिक्त मदत देण्यात येणे, बुजलेल्या विहिरींसाठी ३० हजार रुपये भरपाई देण्यात येणे, पडझड झालेल्या घरांच्या जागी नवीन घरे बांधण्याकरिता प्रधानमंत्री आवास योजनेतून १०० टक्के मदत देण्यात येणे, दुधाळ जनावारांकरिता जवळपास ३७ हजार ५०० रुपयांपर्यंत प्रति जनावर मदत देण्यात येणे, एनडीआरएफमध्ये असलेली ३ जनावरांपर्यंतची मर्यादा शिथिल करण्यात येणे, ओढकाम करणाऱ्या जनावरांकरिता ३२ हजार रुपये प्रति जनावर देण्यात येणे, संबंधित भागातील विद्यार्थ्यांचे परिक्षा शुल्क माफ करण्यात येणे, वीज बिलाची वसूली थांबविण्यात येणे, राज्यातील २ हजार ५९ मंडळांमध्ये क्रॉप डॅमेज झालेले निदर्शनास आल्याने त्याठिकाणी ६५ मिलीमीटरची अट शिथिल करून मदत करण्याचा

निर्णय करण्यात येणे, शेतकरी पुन्हा आपल्या पायावर उभा असला पहिजे आणि भविष्यात शेती समृद्ध झाली पाहिजे या हेतूने राज्याचे मा. मुख्यमंत्री व दोन्ही उपमुख्यमंत्री तसेच अनेक मंत्र्यांनी शेतकऱ्यांच्या बांधावर जाऊन व नुकसानाबाबत त्यांच्याशी प्रत्यक्ष चर्चा करून त्यांना तातडीने मदत देण्याची यंत्रणा उभारली असणे, बिबटे, वाघ अशा हिंस्र व वन्य प्राण्यांचे हल्ले वाढले असल्याने शेतकऱ्यांना मृत्यूस सामोरे जावे लागणे, या प्राण्यांमुळे शेतपिकांचे होणारे नुकसान टाळण्याच्या दृष्टीने शेताला कुंपण घालण्यासाठी शेतकऱ्यांना अनुदान देण्याची आवश्यकता, पाणंद रस्ते तातडीने पूर्ण करण्याकरिता "मातोश्री पाणंद रस्ते योजना" अधिक सुटसुटीत करून राबविण्याची आवश्यकता, सर्प दंशाचे प्रमाण ग्रामीण भागात वाढले असल्याने मृत झालेल्या व्यक्तींना गोपीनाथ मुंडे अपघात विमा योजना लागू करण्याची व त्यामध्ये मृत व्यक्तींच्या कुटुंबियांना २ लाख रुपये सानुग्रह अनुदान देण्याची आवश्यकता, विदर्भ, मराठवाड्यासह उर्वरित महाराष्ट्रातील मागास भागाचा अनुशेष दूर करण्यासाठी शासनाने उचललेली ठोस पाऊले, विदर्भ, मराठवाड्याशी संबंधित वैनगंगा-पैनगंगा नदीजोड प्रकल्प पूर्ण करून बळीराजाला सिंचनासाठी मुबलक पाणी पुरवठा करण्याचा शासनाने घेतलेला निर्णय, अमरावती येथे मेघा टेक्सटाईल पार्कची केलेली निर्मिती, विदर्भात रोजगार उपलब्ध करण्याच्या दृष्टीने अतिदुर्गम गडचिरोली जिल्ह्यात उभारण्यात येत असलेले उद्योग, "मराठवाडा वॉटर ग्रीड" हा महत्वाकांक्षी प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी महायुती सरकारने घेतलेला निर्णय, गडचिरोली नवीन रेल्वे मार्ग, नागपूर मेट्रो रेल्वे प्रकल्प इत्यादी कामांना गती देण्यात येणे, विदर्भासाठी ३५ हजार कोटी रुपयांच्या विविध प्रकल्पांना मान्यता देण्यात येणे, राज्यात नैसर्गिक शेतीला प्रोत्साहन देण्यात येणे, प्रधानमंत्री कृषी सिंचन योजना आणि दुष्काळी भागासाठी असलेल्या बळीराजा जलसंजीवनी या केंद्र अर्थसहाय्य योजनांबरोबर राज्यातील रखडलेल्या सिंचन प्रकल्पांना गती देण्यात येणे, महावितरणच्या माध्यमातून शेतकऱ्यांना १ लाख सौर कृषी पंपाचे वाटप करण्यात येणे, मुबलक विजेसाठी सौर ऊर्जा प्रकल्पांना गती देण्यात येणे, या नैसर्गिक आपत्तीमध्ये दुर्दैवाने मृत्यू झालेल्या व जखमी झालेल्या शेतकऱ्यांनाही शासनाकडून मदत देण्यात येणे, कुक्कुटपालनाला १०० रुपये प्रति कोंबडी मदत देण्यात येणे, पीक विमा उतरविलेल्या शेतकऱ्यांना विम्याद्वारे प्रति हेक्टर रुपये १७ हजार मदत देण्यात येणे, बियाणे व इतर कामांसाठी प्रतिहेक्टर रुपये १० हजार सर्वसाधारण मदत देण्यात येणे इ. मार्गाने आपत्तीग्रस्त बाधित कुटुंबांना सर्वकष मदत देऊन शेतकऱ्यांप्रती असलेले उत्तरदायित्व जपण्याचा प्रयत्न करणे, अशारीतीने प्रभावी मदत कार्यातून आपत्तीग्रस्तांना दिलासा देण्यात हे शासन जागृत असणे, विदर्भ-मराठवाड्यासह संपूर्ण राज्याचा विकास व राज्यातील शेतकरी समृद्ध होण्याबाबत सभागृहात विचार-विनिमय करून राज्यातील आपदग्रस्त शेतकरी स्वतःच्या पायावर उभा रहावा याकरिता करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

नऊ : (गुरुवार, दिनांक ११ डिसेंबर, २०२५ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव)

सर्वश्री आदित्य ठाकरे, विजय वडेटीवार, जयंत पाटील, भास्कर जाधव, नाना पटोले, सुनिल प्रभू, डॉ. जितेंद्र आढाड, श्री. दिलीप सोपल, डॉ. नितीन राऊत, सर्वश्री रोहित पाटील, अजय चौधरी, अमित देशमुख, रोहित पवार, डॉ. राहुल पाटील, सर्वश्री अमीन पटेल, उत्तमराव जानकर, कैलास घाडगे-पाटील, अस्लम शेख, सुनिल राऊत, डॉ. विश्वजीत कदम, सर्वश्री संदिप क्षिरसागर, वरुण सरदेसाई, अमित झनक, अनंत (बाळा) नर, हारुन खान, शिरीषकुमार नाईक, सिध्दार्थ खरात, अभिजीत पाटील, गजानन लवटे, विकास ठाकरे, महेश सावंत, मनोज जामसुतकर, साजिद खान पठाण, प्रविण स्वामी, संजय मेश्राम, रामदास मसराम, संजय देरकर, बाबाजी काळे, हेमंत ओगले, डॉ. ज्योती गायकवाड, सर्वश्री अनिल मांगुळकर, नारायण पाटील, राजु खरे, वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव : (चर्चा पुढे सुरु व मंत्र्यांचे उत्तर)

"जून ते सप्टेंबर मध्ये झालेल्या अतिवृष्टी-ओला दुष्काळ यामुळे राज्यातील शेतकरी हवालदिल होणे, शेतकऱ्यांना देण्यात आलेल्या पॅकेजची प्रभावी अंमलबजावणी न होणे, बहुतेक शेतकऱ्यांना प्रत्यक्ष तुटपुंजी मदत मिळणे, शेतीचे पंचनामे करण्यास प्रशासनाकडून विलंब होत असल्याने निधी वितरणात गोंधळ उडालेला असणे, त्यामुळे शेतकऱ्यांचा कर्जबाजारीपणा व आत्महत्यांचा धोका वाढणे, मुंबई-नागपूर-चंद्रपूर, पुणे-ठाणे इत्यादी शहरांमध्ये हवेचे गंभीर प्रदूषण वाढले असल्याने हवेची गुणवत्ता धोक्याच्या पातळीवर गेल्याने नागरिकांच्या आरोग्याला गंभीर धोका निर्माण होणे, प्रदूषण नियंत्रण यंत्रणेची कार्यवाही अपुरी असणे, बेरोजगारीमुळे तरुणांमध्ये ड्रग्सचे वाढते प्रमाण, मुंबई-पुणे-नागपूरमध्ये मोठ्या प्रमाणावर एम.डी. (मेथ) व अन्य ड्रग्सचे उत्पादन, वाहतूक व साठा आढळणे, महाविद्यालयीन तरुणांला ड्रग्सचा विळखा पडला असून सर्रासपणे होणाऱ्या अंमली पदार्थांच्या विक्रीस आळा बसविण्याबाबत शासनाला येत असलेले अपयश, सन २०२६ मधील नाशिक येथील कुंभमेळ्याची तयारी सुरु असून यासाठी पुरातन वारसा असलेल्या तपोवन परिसरातील हजारो झाडांची कत्तल करून पर्यावरणीय संतुलन बिघडून हरितपट्टा नष्ट होण्याचा धोका निर्माण होणे, तपोवन परिसरातील वृक्षतोडीला समाजातील विविध माध्यमातून विरोध दर्शविला असणे, मातृभाषा-आधारित शिक्षण पद्धतीच्या विरोधात निर्णय घेऊन इयत्ता १ ते ३ पर्यंत "तिसरी भाषा" अनिवार्य हिंदी भाषा थोपवली जात असणे, मुंबईतील महानगरपालिकेच्या मराठी शाळा बंद पडत असणे, मुंबईतील शासकीय स्थळांचे खाजगीकरण होत असणे, राज्य सरकारने हैद्राबाद गॅझेटची अंमलबजावणी करतांना मराठा विरुद्ध इतर मागासवर्ग, धनगर व बंजारा विरुद्ध आदिवासी असा वाद निर्माण करून सहिष्णुता संपुष्टात आणणे,

राज्यातील विविध प्रशासकिय विभागांमध्ये सध्या गंभीर अनियमितता, धोरणात्मक त्रुटी, भ्रष्टाचार, निधी अभाव आणि अंमलबजावणीतील शिथिलता दिसून येणे, याचा थेट परिणाम राज्याच्या विकासकामांवर, शेतकरी वर्गावर, महिला-बालकांच्या आरोग्यावर, शहर व ग्रामीण विकासावर, पर्यावरणावर तसेच कायदा-सुव्यवस्थेवर होत असणे, मागील काही महिन्यांपासून अनेक समाजोपयोगी योजना बंद करण्यात येणे, त्यात आनंदाचा शिधा, एक रुपयात पीकविमा, स्वच्छता मॉनिटर, एक राज्य एक गणवेश, लाडक्या भावाला अपरेंटिसशिप, योजनादूत योजना, मुख्यमंत्री तीर्थ दर्शन योजना इत्यादी महत्वाच्या योजना बंद करण्यात येऊन त्यांचा निधी इतरत्र वळविणे, सामाजिक न्याय, आदिवासी, महिला व बालविकास, ग्रामविकास आदी विभागांच्या अनेक योजना बंद किंवा ठप्प झालेल्या असणे, महिला व बालविकास विभागातील आदर्श अंगणवाडी "स्मार्ट किट" खरेदीमध्ये मोठ्या प्रमाणात भ्रष्टाचार झाला असून अनियमित खरेदी, निविदा प्रक्रियेत पारदर्शकतेचा अभाव असणे, किटचे निकृष्ट दर्जाचे साहित्य असल्याने लाभार्थ्यांना प्रत्यक्ष फायदा न होणे, त्याचप्रमाणे राज्यातील अनेक महत्वाच्या महानगरपालिका क्षेत्रात भूखंड घोटाळे झाल्याचे प्रकार नुकतेच उघडकीस येणे, जमीन वाटपात अनियमितता, अवैध ताबे, बांधकामाला परवानगी देताना होणारे भ्रष्टाचार, भूखंडांचे अवास्तव दर, राजकीय दबाव व तडजोडी होत असणे, नागपूर अधिवेशनादरम्यान घाईघाईने सार्वजनिक बांधकाम मार्फत दुरुस्ती व नवीन कामे करण्यात येत असल्याने ही कामे एमपीडब्ल्यू मॅन्युअलप्रमाणे न होणे, सदरील दर्जाहीन कामे, वेळेत काम न करणे, प्रचंड आर्थिक अनियमितता असणे, शालेय पोषण आहार व अंगणवाडी पूरक पोषण आहाराचा दर्जा अत्यंत निकृष्ट असणे, त्यामुळे कुपोषणात वाढ होऊन अनेक भागात बालमृत्यूंच्या व गरोदर मातांच्या मृत्यूदरात वाढ होणे, मोक्याच्या ठिकाणी असलेल्या जमीन वाटपात भ्रष्टाचार झाल्याचे उघड झाले असून इनाम, महार वतन, गायरान आणि सरकारी जमिनींच्या वाटपातील अनियमितता दिसून येणे, या जमिनीच्या व्यवहारासाठी राजकीय हस्तक्षेप व आर्थिक हितसंबंध जोपासले जात असणे, कामगार विभागातील गृह-उपयोगी व सेफ्टी किट निविदेतील भ्रष्टाचार, निकृष्ट दर्जाच्या वस्तूंची खरेदी, निविदा प्रक्रियेत पारदर्शकता नसणे, पालघर जिल्ह्यातील डहाणू तालुक्यातील वाढवण येथे होणाऱ्या बंदराच्या बांधकामाला तेथील नागरिकांचा होत असलेला विरोध, दि. ११ ऑक्टोबर २०२५ रोजी आय.टी.डी. कंपनीने पोलिस बळाचा वापर करित ड्रिलिंगचा सर्व्हे करण्याचा केलेला प्रयत्न, त्यामुळे परिसरातील स्थानिक नागरिकांनी एकत्र येऊन या सर्व्हेला केलेला विरोध, विरोध करणाऱ्या महिलांना करण्यात आलेली धक्काबुक्की, राज्यात अतिवृष्टीमुळे शेतीचे मोठ्या प्रमाणात झालेले नुकसान, परंतु अद्यापही न मिळालेली नुकसान भरपाई, राज्यात वाढलेल्या शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या, राज्यात कुपोषणामुळे मुले, गर्भवती व स्तनपान करणाऱ्या मातांच्या मृत्यूंची

संख्या दिवसेंदिवस वाढत असणे, पालघर, मेळघाट अमरावती येथे कुपोषणामुळे झालेले मृत्यू, दि. १३ नोव्हेंबर, २०२५ रोजी पुणे येथील पुणे-बंगळुरु महामार्गावर नवले पुल परिसरात झालेला भीषण अपघात, २ कंटेनर व एका कारच्या झालेल्या या अपघातात एका ३ वर्षाच्या चिमुकलीसह ८ व्यक्ती जागीच मृत्यूमुखी पडून बावीस व्यक्ती गंभीर जखमी झालेल्या असणे, कर्नाटक विधानसभेच्या बेळगाव येथे होणाऱ्या हिवाळी अधिवेशनाला तेथील मराठी भाषिकांनी केलेला विरोध, मराठी भाषिकांनी केलेला महामेळावा कर्नाटक पोलिसांनी दडपून टाकून मराठी भाषिक १०० नेते व कार्यकर्त्यांना केलेली अटक, याचे राज्यात उमटलेले पडसाद, पुणे महानगरपालिकेत ज्या सालचे घर, त्या सालचे दर या दराने महापालिकेमार्फत कर आकारणी केली गेल्याचे दिसून येणे, त्यास अनुसरून पूर्वीपासून महापालिकेत असणारे क्षेत्र व नव्याने समाविष्ट गावे या दोन्ही ठिकाणी आकारल्या जाणाऱ्या कराकरिता एकच निकष लावण्यात आलेला असणे, वास्तविक १९९७ साली समाविष्ट झालेली गावे यांत तब्बल तीस वर्षांचा फरक असणे, वार्षिक करपात्र रक्कम ठरविताना त्या ठिकाणी किती सुविधा देण्यात येते याचा विचार करून त्या ठिकाणचे दर हे नव्याने करण्याची आवश्यकता, शासनाने २०२० मध्ये सुरु केलेली आर. आर. पाटील सुंदर गाव पुरस्कार योजना शासनाने २९ सप्टेंबर २०२५ रोजी अचानक बंद करणे, सरसकट कर्जमाफीची शेतकऱ्यांकडून होत असलेली मागणी, त्याकडे शासनाचे होत असलेले दुर्लक्ष, स्थानिक स्वराज्य संस्था निवडणूकांमध्ये वापरण्यात येणाऱ्या मतदार याद्यांमध्ये असलेल्या प्रचंड चुका, स्थानिक स्वराज्य संस्था निवडणूकीमध्ये SC, ST आरक्षणाची बदललेली चक्राकार पद्धत, सन २०२३ पासून राज्यात मोठ्या प्रमाणात गुंतवणूक होत असल्याचा प्रचार परंतु प्रत्यक्षात होत नसलेली गुंतवणूक, त्यामुळे राज्यात वाढलेली बेरोजगारी, आदिवासी विभागातील अनेक वर्षांपासून कार्यरत रोजंदारी शिक्षकांची सेवा समाप्त करून खाजगी संस्थेमार्फत शिक्षकांची केली जाणारी कंत्राटी भरती, राज्यात वाढलेले भ्रष्टाचाराचे प्रमाण, याबाबत करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

अशासकीय कामकाज

(बैठकीच्या अखेरचे २ १/२ तास)

दहा : अशासकीय विधेयके :-

(अ) पुरःस्थापनार्थ :-

- (१) श्री. अबू आजमी, वि.स.स. यांचे सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ८२ - महाराष्ट्र धर्म द्वेषास आणि प्रेषित, धर्मगुरु व धर्मग्रंथ, धर्मस्थाने यांची विडंबना करण्यास प्रतिबंध विधेयक, २०२५.

- (२) **अॅड. राहुल कुल, वि.स.स. यांचे** सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ८५ - महाराष्ट्र मालकी हक्काच्या सदनिकांबाबत (त्या बांधण्यास प्रोत्साहन देणे, त्यांची विक्री, व्यवस्थापन व हस्तांतरण यांचे नियमन करण्याबाबत) (सुधारणा) विधेयक, २०२५.
- (३) **अॅड. राहुल कुल, वि.स.स. यांचे** सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ८६ - महाराष्ट्र सहकारी संस्था (सुधारणा) विधेयक, २०२५.
- (४) **श्री. सुधीर मुनगंटीवार, वि.स.स. यांचे** सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ८७ - महाराष्ट्र समचिकित्सा वैद्यक व्यवसायी (सुधारणा) विधेयक, २०२५.
- (५) **श्री. सुधीर मुनगंटीवार, वि.स.स. यांचे** सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ८८ - किमान वेतन (महाराष्ट्र सुधारणा) विधेयक, २०२५.
- (६) **डॉ. राहुल वेदप्रकाश पाटील, वि.स.स. यांचे** सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ९० - महाराष्ट्र राज्यातील पदवीधर बेरोजगारांना सेवा-सुविधा (बेरोजगार भत्ता) देण्याबाबत विधेयक, २०२५.
- (७) **श्री. सुधीर मुनगंटीवार, वि.स.स. यांचे** सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ९१ - महाराष्ट्र राज्यातील कर्मचाऱ्यांची मातापित्यांप्रती जबाबदारी, उत्तरदायित्व तसेच देखभाल यासंदर्भात मानकांबाबत तरतूद करण्यासाठी विधेयक, २०२५.
- (८) **श्री. सुनिल प्रभू, वि.स.स. यांचे** सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक १०७ - महाराष्ट्र अधिवक्ता विधेयक, २०२५.

(शुक्रवार, दिनांक १८ जुलै, २०२५ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेले तथापि चर्चा न झालेले अशासकीय विधेयके)

(ब) विचारार्थ :-

- (१) **श्री. सुधीर मुनगंटीवार, वि.स.स. यांचे** सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५ — कारागृहे (महाराष्ट्र सुधारणा) विधेयक, २०२५.
- (२) **श्री. सुधीर मुनगंटीवार, वि.स.स. यांचे** सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक १६ - महाराष्ट्र शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या बदल्यांचे विनियमन आणि शासकीय कर्तव्ये पार पाडताना होणाऱ्या विलंबास प्रतिबंध (सुधारणा) विधेयक, २०२५.

अकरा : अशासकीय ठराव (म.वि.स. नियम १०६ अन्वये) :-

(शुक्रवार, दिनांक १८ जुलै, २०२५ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या परंतु पुढे ढकलण्यात आलेल्या अशासकीय ठरावांच्या सूचना) (क्रमांक १ ते ६)

(१) डॉ. नितीन राऊत, वि.स.स. यांचा ठराव क्र. १०३

"राज्यात अनेक ठिकाणी रस्ते अपघात होऊन दरवर्षी हजारो नागरिकांचे प्राण या अपघातात गमवावे लागणे, राज्याचे राष्ट्रीय महामार्ग व राज्य महामार्गावर मोठ्या प्रमाणामध्ये अशा प्रकारचे अपघात होत असणे, हे अपघात रोखण्यासाठी उपाययोजना करण्याची नितांत आवश्यकता असणे, अपघातस्थळी अपघातग्रस्तांवर उपचार करण्यासाठी शासकीय रुग्णालयेही आसपास नसणे, या अपघातग्रस्तांवर उपचार करण्यासाठी राष्ट्रीय महामार्गावर आरोग्य विभागाच्या माध्यमातून लहान उपचार केंद्र सुरु करण्याची आवश्यकता असणे, तसेच या उपचार केंद्रांमध्ये वैद्यकीय अधिकारी, स्टाफ, नर्सस व इतर कर्मचाऱ्यांची नेमणूक देखील करण्याची आवश्यकता असणे, राज्य महामार्ग व राष्ट्रीय महामार्गावर पन्नास किलोमीटर अंतरावर प्रत्येक ठिकाणी एक-एक उपचार केंद्र ट्रॉमा सेंटर (Trauma Center) उघडल्यास अपघातग्रस्तांचे प्राण वाचवणे शक्य होणार असणे व यामधून दरवर्षी वाढत असलेली अपघातातील मृतांची संख्या देखील आटोक्यात आणण्यास निश्चितच मदत होणार असणे, तरी शासनाने राष्ट्रीय महामार्ग व राज्य महामार्गांवरील अपघातग्रस्तांच्या बचावासाठी ट्रॉमा सेंटर (Trauma Center) उभारण्याबाबत तातडीने उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२) श्री. धनंजय मुंडे, वि.स.स. यांचा ठराव क्र. ३३

"राज्यात किल्ल्यांचे ऐतिहासिक महत्त्व लक्षात घेता किल्ल्यांचे परिसर पर्यटन केंद्र म्हणून विकसित करण्यात यावीत तसेच त्या ठिकाणी मार्गदर्शक नेमण्याबाबत व पर्यटकांसाठी अन्य आवश्यक त्या सोयी-सुविधा उपलब्ध करून देऊन या सर्व पुरातन किल्ल्यांचे ऐतिहासिक महत्त्व कायम राखण्याच्या दृष्टीने राज्य शासनाने उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(३) श्री. राजकुमार बडोले, वि.स.स. यांचा ठराव क्र. ४३

"दारिद्र्य रेषेखालील कुटूंबांची यादी तयार करताना राज्यात अनेक कुटूंबांचे सर्वेक्षण न होणे, त्यामुळे खरोखरच दारिद्र्य रेषेखाली असणाऱ्या कुटूंबांना पिवळ्या रंगाच्या शिधापत्रिकांपासून वंचित रहावे लागणे, शासनाच्या वतीने रुपये १५,००० उत्पन्न मर्यादा ठरविणे, मात्र वाढती महागाई आणि रुपयाचे झालेले अवमूल्यन यामुळे रुपये ५०,००० इतकी

वार्षिक उत्पन्न मर्यादा पात्र धरण्याची गरज निर्माण होणे, यामुळे राज्यातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल जनतेला दारिद्र्य रेषेखालील योजनांचा लाभ मिळवून देण्यासाठी राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे इष्टांक वाढवून घेण्याची मागणी करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करित आहे."

(४) श्री. राजकुमार बडोले, वि.स.स. यांचा ठराव क्र. ३९

"राज्यात अनाथ, निराधार, परितक्त्या, घटस्फोटित, विधवा व अनैतिकतेतून मातृत्व लाभलेल्या आपदग्रस्त व शिक्षणाचा अभाव असणाऱ्या महिलांचा यात होणारा शारीरिक, मानसिक व सामाजिक छळ थांबवून त्यांची शैक्षणिक, आर्थिक व सामाजिक उन्नती होण्याच्या दृष्टीने महिलांना आत्मनिर्भर करण्यासाठी शासनाने कालबद्ध कार्यक्रम आखून त्याची त्वरीत अंमलबजावणी करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करित आहे."

(५) अॅड. पराग अळवणी, वि.स.स. यांचा ठराव क्र. ५०

"राज्यातील प्रमुख शहरातून मोठ्या प्रमाणात वाढत असलेली अनधिकृत बांधकामे, त्याला आळा घालण्यास स्थानिक संस्थांचे तसेच शासनाचे झालेले दुर्लक्ष, त्यामुळे निर्माण झालेली परिस्थिती व समस्या याबाबत शासनाने करावयाची उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करित आहे."

(६) श्री. प्रशांत ठाकूर, वि.स.स. यांचा ठराव क्र. १५१

"राज्यात नामांकित कंपन्यांच्या औषधांच्या किंमती भरमसाठ असल्यामुळे ही महाग औषधे खरेदी करून उपचार करणे गोरगरीब व सामान्य जनतेला परवडणारे नसल्यामुळे औषधाअभावी अनेक रुग्णांना मृत्युला सामोरे जावे लागत असणे, जेनेरिक औषधांचा गुणही नामांकित कंपनीच्या औषधा प्रमाणेच येत असणे, तसेच औषधांच्या किंमती वाजवी दरात असल्याने त्या गोरगरीब जनतेला मिळणे आवश्यक असल्याने राज्यातही जेनेरिक औषधे खरेदी करून जनतेला ती उपलब्ध करून देण्याबाबत सर्व गावपातळीवर व शहरांमधून जेनेरिक औषधांची दुकाने सुरू करण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करित आहे."

(मंगळवार, दिनांक ९ डिसेंबर, २०२५ रोजी बॅलटद्वारे काढण्यात आलेल्या अशासकीय ठरावांच्या सूचना) (क्रमांक ७ ते ९)

(७) श्री. चेतन तुपे, वि.स.स. यांचा ठराव क्र. ८

"राज्यातील पुणे, नाशिक, कोल्हापूर, छत्रपती संभाजीनगर, अमरावती आणि तत्सम इतर महानगरपालिकांमधील लोकसंख्येत झालेली भरमसाठ वाढ, नव्याने निर्माण झालेल्या मोठ्या वसाहती, त्यामुळे निर्माण होणाऱ्या कचऱ्याची योग्य विल्हेवाट लावण्याची निर्माण झालेली गंभीर समस्या,

लगतच्या ग्रामीण परिसरात महानगरांमधील कचरा टाकताना या कचऱ्यावर योग्य प्रक्रिया न झाल्यामुळे कचरा डेपोच्या परिसरातील नागरिकांच्या आरोग्यास निर्माण होत असलेला धोका, होणारे प्रदूषण, त्यामुळे ग्रामीण भागात कचरा टाकण्यास ग्रामस्थांचा होणारा तीव्र विरोध, परिणामी नगरवासीय आणि ग्रामवासीय यांच्यात संघर्ष होण्याची निर्माण झालेली शक्यता इ. बाबींना आळा घालण्यासाठी राज्य पातळीवर स्वतंत्र "कचरा प्रक्रिया आणि कचरा व्यवस्थापन महामंडळ" स्थापन करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(८) श्री. रोहित पवार, वि.स.स. यांचा ठराव क्र. २१७

"राज्यातील वाढती लोकसंख्या, वाढत्या औद्योगिक वसाहती, त्यामुळे शहरातून वाढलेली गुन्हेगारी, अपुरी पोलीस व्यवस्था, पोलिसांवर पडणारा मानसिक ताण, त्यातच महिलांवर अत्याचाराचे वाढलेले प्रमाण, पोलिसांच्या अपुऱ्या संख्येमुळे तपासास होणारा विलंब, परिणामी महिलांना न्याय मिळण्यास होणाऱ्या विलंबामुळे त्यांच्यात पसरलेला असंतोष, महिलांवरील अत्याचार थांबविण्यासाठी तसेच कायद्यामध्ये कडक तरतूदी करण्यासाठी शासनाने उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(९) श्री. संजय देरकर, वि.स.स. यांचा ठराव क्र. ४०

"यवतमाळ जिल्ह्यातील झरी, मारेगाव हे आदिवासीबहुल तालुके असून या तालुक्यातील एमआयडीसीमध्ये नवे उद्योग यावेत व त्या माध्यमातून तरुणांना रोजगार उपलब्ध व्हावेत यादृष्टीने सदर एमआयडीसीमध्ये आवश्यक सोयी-सुविधा उपलब्ध करणेबाबत तातडीने कार्यवाही करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

विधान भवन,
नागपूर,
दिनांक : ११ डिसेंबर, २०२५

जितेंद्र भोळे,
सचिव - १,
महाराष्ट्र विधानसभा

महाराष्ट्र विधानसभा

शुक्रवार, दिनांक १२ डिसेंबर, २०२५ रोजीच्या
दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमाचे शुध्दीपत्रक

विधानसभेच्या शुक्रवार, दिनांक १२ डिसेंबर, २०२५ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या
क्रमातील बाब क्रमांक "दहा (अ) (१) " पुढीलप्रमाणे वाचण्यात यावी.

(दहा) अशासकीय विधेयके :-

(अ) पुरःस्थापनार्थ :-

- (१) श्री. अबू आजमी, वि.स.स. यांचे सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ८३ -
महाराष्ट्र धर्म द्वेषास आणि प्रेषित, धर्मगुरु व धर्मग्रंथ, धर्मस्थाने यांची विडंबना करण्यास
प्रतिबंध विधेयक, २०२५.

विधान भवन,
नागपूर,
दिनांक : १२ डिसेंबर, २०२५.

जितेंद्र भोळे
सचिव - १,
महाराष्ट्र विधानसभा